

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetés díj:
Egész évre 10 ft, félévire 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombatkor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelék),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ ÖMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Országos sörárpakiallítás és sör- árpavásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület f. évi szeptember hó 20—30-ig, Budapestben, a *Köztelék* palota helyiségében országos sörárpakiallítás és ezzel kapcsolatban sör-árpavásárt is rendez, mely utóbbi már augusztus hó 20-án nyílik meg s tart szeptember 30-áig.

A kiállításra beküldendő árpaminta mennyisége 5 kg.

Árpaminták a kiállításra augusztus 1—20-ig küldhetők; későbbben érkező mintákat a rendezőség el nem fogad.

A kiállítás és vásár tervezete s bejelentése e napokban küldetett szét az ismertebb sörárpaternelő gazdák címére.

Figyelmeltetjük a t. gazdátársakat, hogy a rendezőség csakis az esoben veszt fel a kiállításra árpamintákat, ha azok az általa szétküldött bejelentési ívek kíséretében küldetnek be.

Tervezeteit és bejelentési ívet levélhíli megkezdésre az ÖMGE. titkári hivatala készségesen küld.

A rendező-bizottság.

I-ső hittott állatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által f. évi december hó 11., 12. és 13-án Budapestben, a székesfehérvári marhavásártól istállóiban rendezendő díjazással egybekötött I-ső hittott állatvásár tervezete és a hozzá való bejelentési ívek e napokban küldetnek szét.

A kik vételmenül nem kapták meg a tervezetet, azoknak levélhíli megkezdésre, a szükséges nyomatványokat készségesen küldi meg az ÖMGE. titkári hivatala.

Az I-ső hittott állatvásár
rendező-bizottsága.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám Váci-körút sarok.

Az aratás közledevel

van a szerencsénk, mint az „Adriane, Platt & Co.” new-yorki gépgyártás magyarországi képviselő, nevezett gyár kítúnó anyagból készült

Fűkaszáló,

Marokkrakó-arató, és

Kéveköti-arató gépeinek

mielőbbi beszerzését ajánlani.

III

Tekintettel a fenyegető munkáviszonyokra, nehegy a t. ezim kellemelen meglepetéseknek legyen kitéve, ajánljuk a gépeket most beszerezni; másrészt pedig, hogy az aratás kezdetével készen fellezerget gépek álljanak rendelkezésre.

A gép felszereléséhez és a kocsis betanításához szerelőket odaküldjük és kívánatuk képes árjegyzékkel és árajánlattal szivesen szolgálunk.

Több évi számos kítúnó magyar bizonyítvány.

Mai számunk 20 oldal.

vője, fenmaradása szívén fekszik, annak e kérdéssel nemcsak foglalkoznia kell, de keresnie kell a gyakorlati megoldás lehetőségét is.

De hát hol van a megoldás? Meg kérdik számon, midőn éppen ott, hol a magyarság terjeszkedhetnék, az állítólag a szlovének a dunántúli Káánában, utját állják ennek a nagy földbirtok, a hitbizományok, az egyházi, alapítványi vagyonok és a tétének ekként való fellátásából azon következtetésre jutnak legelőbb, hogy ezen az állapoton csak a nagybirtokok felszámolása, a hitbizományok megszüntetése lehet segítség és nem ropy doljok meg azt, hogy elévülten különösen az egyéni tulajdonok lyi felosztás, szétdarabolást sem a konszolidált állam, sem a jog szempontjából nem engedhető teljes keresztülvihetlenségétől; a kérdésnek illyetén tárgyalása mellett, csak a demagog-szociálisizmusnak a s meg lapagnó anarchizmusnak malnára hajtják a vizet.

Első sorban is felmerül ama kérdés, hogy elismerjük magyarság terjedésének szükségességét, és a nagy problema egyedül akként oldható-e meg csupán, hogy e hazánk minden magyar lakosa vagy családja legalább is egy talpmányt ingatlan, földbirtokot mondhaszton a magának tulajdonozzon? Hogy ezen kérdésre adandó igenlő válasz — legalább egy időre — ideális állapotok teremtere, azt mondanom 'sem kell, de mert ez az eszme már geneziseben a halvaszületett gyermekek sorozatába esik, azzal bővenben nem foglalkozom és csupán csak annyit jegyzek meg, hogy ha Magyarország területének területét ma 10 vagy 20 holdas parcellákra osztanák, amely mellett még azt hiszem nem is jutna mindenkinek, aki arra igényt tart, egy fél emberöltő multán az a 10 vagy 20 hold föld már nem lenne elegendő a felszaporított család igényeinek kielégítésére: a pedig az a 10 vagy 20 hold csak a szét-, darabolható is lenne a jövő generáczió utá az éhség, a nyomor, az elgedeltség és a más vagona utáni sóvárkódás, hatványos mértékben emelkednék. Hiszen öseink a betelepülés korszakában csak néhány százszor ember között osztották fel az elfoglalt ország földjét és egy szerelő után az elfoglaltok leszármazóiból már milliók épnek föld után.

Latjuk a telepítvényesek viszonyaihoz, hogy az a többnyire minden tőke nélkül, csupán adósságra szerzett föld mennyi fájdalom, keserűség okoz annak, aki szerzte — s mennyi gondot annak, aki földmivel adta — de látjuk azt is a jövő ezt meg jobban garolva fogja, hogy a telepítés miként működne szét, miként jutnak idegen kézre — sőt megtörtént az is, hogy egy állami telepítvény nem is úgy tized — de néhány év alatt — teljesen gazdát cserélte s a magasztos eszme az embernek véle született kaspóságban hajtörést szenvedett.

Nem okvetlenül a föld 'tulajdonában' talalom és keresem én tehát a kérdés megoldását, de keresem foban abból, hogy az ország magyar ajku lakosságának — minden földfelosztási, elközbizis villetek nélkül — állandó otthon és teljes megeléghetést, jöletet biztosítsanak s annak terjeszkedését, szaporulatát ez által az alábbi következtetésekkel mellett előlétsétek, amelyeknek megvalósítása egyedül a földművelő magyar elne részre kizandó parcellázás birtékek és haszombéres telepek létesítése által látom célszerűsven, egy földművesre, mint a föld tulajdonosára nézve is sörélem nélkül keresztül vihethető.

Gondolatmenetemen szerint a 3—4000 holdas birtoktestekből 30—100 hold méretűre osztás is házi, illetve uradalmi tiszti kezelés alatt maradna egy bizonyos majorsági körben, a többi földterület akként lenne birtékféven felhasználható, hogy minden munkáépés családra a helyi viszonyok szerint 30—60 hold művelhető földterület jusson.

Oh, hol elegendő ról, legalóv van kiegészítésül ilyet is lehetne, sőt kellene is adni, kezdetben az egyes majorkok, istállók telepléisi helyűen engedtetének át, később a föld tulajdonosa maga építendete bérli részre lakásokból. A földnek egyelőre 3 fozgo szerinti gazdálkodásra lennének beosztandók, meg a nagyvár földműves ez idő szerinti gazdálkodási ismeretnek leginkább megfelel, a bérösszeg ne legyen uszóra, de olyan, mely mellott a bérli megellett, adót, köztérhet fizesse az uradalom tulajdonosa úgy mint eddig teljes birtoka után, kézi napszám s természetben munka ne legyen kiegészítő kiegészítő bérösszegnek, meg a nagyvár földmívelő kötelezett munkának egy sem sok az értéke, a bérli földművesnek magának is akkor van legelőbb dolga, mikor az uradalomnak és ha ez eddig megtudta szerezni a nagy területű gazdaságra s munkaerőt, megfogja azt taláni a kisebbre a jövőben is, sőt ill-tott a bérli telepként is napszámfizetés mellett segítségül jönnek.

Törvényhozási kezdemény és intézkedések is lennének teendők, hogy az ilyes birtéképek tulajdonosai a bérösszeg utáni jövedelmil adóktól, a birtéképepek a közmunka utáni adóktól legalább az első 10—20 évben mentesítésesnek, azzal az állami mentesítéssel, mert hiszen a földművelő közmunkaadót s a nagyvári földmívelő tulajdonos egész birtokterületé után már megfizetes és csak ez bizonytalan jövedelméről mondanda le az állam ezen kedvezményezés által, melynek adóalapa egy sem létsél, ha e birtéképek létre nem jönnek, viszont azonban a személy kereseti adóban meg az állam jövedelmilben grófokból gógnának.

A telepek korcsma nem engedélyezhető, vagy uradalmainkban jöförm mindnéllyt vannak pusztai iskolák s így a szellemi képzés már is gondoskodva van és a hol illy iskolák nem lennének, azok fellátása sem lenne valami nagy telier egyik részre sem. A házilag felépítendő telepek vezetésében, munkaszámításában, tanácsadója lehetne a birtéképepeknek a földművelés terén, melyre kevesebb munkáról fogva rért érne. Fogyasztsi szöveketek lennének alakítandók ugyancsak az intéző tiszti vezetésével, a melynek áldások működésével a birtéképek megeléghetése és jölete bőven jutalmazná, hiszen ha mai napság a földművelésnek 1 költé olajra vagy kocsikésnek, de bármilyen gazdasági, élmeli és egyéb czikkre van is szüksége, azt bizonyára 50%, hanem 100%-al kell fizeti tül. Számba sem veszi ugyan ezen általa nem is ismert különbözetet, de a nehéz megeléghetése panassa folyton jajon lebeg, pedig az a kért vett gyufa nagybani ára és kereskedelmi értéke is csak 1/3 kr. No mosolygójunk még e nevétségesség látszó pőrdő fölött, nagy igazságokat rejt az magában, a mi fájunk gazdálkodni, takarékoskodni nem tud, ha már tanitanunk nem is lehet, nyujsunk legalább módot a takarékoság kövéítésére.

A birtéképek részére bérbe adni a földmívelőket talán a földi futás, insztans cséplés, vőtégek, okák, boronák, jármók, koscsok, szerszámok akár részletbörzésítés, esetleg cséplés, vőtégeket) évi szokások olcsó bér mellett a birtéképek használatára lehetne bocsátani, itt-ott talán az elő álományt vagy annak egy részét is, mindzet rendszeren a helyi viszonyok szabályozzák, mindet e tekintetben azonban a tulajdonos érkeve az egyen, hogy birtéképelei már működésüknél kezdetén, de azután se jussanak uszorosok kezébe. A hívatsának, feladatának tynaság, iszákosság, gonoszságok megfeleljen min tudó teleses bérli, a birtékli a tulajdonos által bármikor elmozdított házi s hogy az emberit gyaralóságon alapuló hitkövetlen érkeve is meg megfiessék, a birtéképe egyetemleges állással mellett 1—2 érte a külti szándékot emelt is — meg megtartható. A birtékétek tekintetéből különböző nem az egyetemleges, de csupán az egyéni költészeteket — családostul — tartánan helyesenek.

A birtékli időszak 15, legalóv 6 év, de voltaképp örökberne lenne az tekintendő, mely a változott viszonyok szerint utjánadó meg.

Ez lenne tehát a keret, melynek alapján a helyi viszonyok szerinti birtéképek az ország legelőbb és éppen legkevesebb részében könnyen megvalósíthatóknék, de lássuk azt is, vajlonפורপরالها-نا e birtéképek és vajlon a tulajdonos hozna-e e mellett áldozatot?

Általában ott, hol az állami adók és egyéb köztérhek a nagybirtokok 20 frírt tesznek 1200 (1) öles holdokként, azt hiszem — nem 300 frírt tesznek 600 bérliöknek, ha holdjáért (1200 (1) (1) 10 frírt birtékli kivétel, ott, hol az adók, köztérhek a 2 frírt alól állának, tehát a földék rosszabbak, lejjebb is mehetünk; 3 holdra 10 holdat vet a bérli öszvel, 50 holdra és 6 frírt átlagos árba számítva, az öszí vésésből jövedelme a bérliöknek 300 frírt, míg a földes részének 30 hold birtékli kifejtése, 30 holdra 6 frírt évi jövedelme és minimális eladás mellett azt hiszem csak ritkán fog előállni a ráfizetés esélye, s a 10 hold tavasszi vésésnek és kapának, és a 10 hold uragoloni feltesésnek, sertes, maria, borholdatásának a haszna a bérliök marad, melyből egy család nemcsak egzisztenciájára, hanem elhatározott számú gyermekeire is gondoskodni fog, a kezdetben talán népelelen család 15—20 év alatt szaporodik, s így emberöltő múltával meglesz a házilag kezelt uradalmi birtók részére is helyben a szükséges és olcsó munkáeri.

A magyar nép, talán ösi jellegéről fogva, a pártól való csatlalás 50% részarányt fog szereti, meg az országban a telkes gazdaságok nem voltak szétdarabolhatók, a családok vezetése által együtt lakott anyagok uszváron minden leszármazója, a fiú a házhoz hozta feleségét, a vagonosbani lenyhöz odatelepített munkásnak a nyó és ha ez a felszaporított család a helyben nem kapott meg a saját életkért, kereste az új a házmegelőzés érte a közelben, ezért volt egy részben eles a napszám, de az olcsó napszám mellett is meg mindig megtalálta számáadását a munkakész íme, mert hiszen volt bizonyos, ha napi fáradsámal után fejt nyugotokra lebhajthas és keresényen inkább csak fölös igényeinek kielégítésére szolgált. A 24 holdas telkes gazdaság volt bizonyára 2 jó luva — olykor 4 is — 2 ökre, a szaporulatú 2—4 tehene, néhány sertesze szaporaságával boromá, szóval mind az, mi egy már jókora család élmezészi szükségleteit födőzte.

A mai viszonyok között, mindtel meg az 1/4 holdas telkes gazdaságokhoz a közlegelőbbek felosztáthók, a földművelők legelőbbjének alá van 5—6 hold birtoka, ezen már egy kis család is elég él meg, az új generáció nyomorog, ki-vagy elvárodol, fog a munka érte, a mi van az rossz és drága, fog az ország lakossága vagy legalább nem szaporodik oly mérvben, mint a helyben fentartásának érdekében ez kívánatos lenne, s e mellett a munkák emelkedés feldőlhessége napról-napra né, a min csodálkozni sem lehet, mert hiszen egyedül a földműveléshez ért, ezért ep, sóvárög tehát.

Fent már rért mutattam a telepítvények értékére, s itt csak annyit ismételnék abból, hogy ezen telepek meg nem köthetők szétdarabolásnak, mert a földművelés helyi viszonyok, néhány év vagy évtized múltával ugyanazon állapotok állának elő, mint a helyi állapotok az alföldi szocializmus és munkák kérdést előidéztek, de ha a 30 holdas fel nem osztható birtéképek családjai találoságon elszaporodának is, miután a család fejének vagy a birtékli birtékli és a világjuk, a kibocsátandó rajok, kiknek a megeltesé már ott biztosítva nincsen, új és anyószünet az ipari foglalkozásra adják magukat az édes otthon birtékli reménye mellett, hol bajban és betegségekben támogatásra bizton számíthatnak. Azt tapasztaltam, hogy a telepítési törvény alapján

magukat megvártak, telepek községek közül is azok a holdgababak és állandóbak, kik csupán belsősegeiket váltották meg s mellet, a tulajdonosnál elegendő bérfeldeket birnak házáruháttal. Ezek nem igen osztzkodnak belsősegeik sem, szorgalmat nem fektetnek földeikre, a szociális áratokat sem igen taládnak ezeknél kedvező talajra, bértározásodnakaikat megfizetik s 23 év alatt így kellett valamelyes csekélybő összeget behajthatnak tartozás címén leírni.

Vegyük azonban fontolóra a fős tulajdonosának érdekét is, hogy vajon ezen bértelepítvények mellett, nem esik-e azon serelem? Első sorban is nem kell aggodni azért, hogy az így bérbeadott földeket, majorkákat az állannak vagy törvényhozásának egyszer majd észbe juthatna kisajátítani, illetve a bértelepese közbözejévé megválni.

Ha egyszer az állam odajut, hogy a nagybirtokos magántulajdon jellegét megszüntesse, ez már teljes mérvben anarchikus állapot s akkor a viszonyok nem változat már, hogy a birtok zöm bértelépese kezében vagy házi kezelésben van-e? Így állapotok bekövetkezéskor azonban nem tartok, de ha a pesszimisztizmus szemböven át, így rémít jövőben látánk is, a viszonyoknak inkább megelözésére, mint előégitésére vezetne javaslomat. Mert ha egy országának boldog és megelödzött lakosai vannak, bizonynál kevesebű jut észükbe a más vagyona után áhítózás, mintha nyomorban, küzdelemben élnek s a mindennapi kenyér is gondot okoz.

Az utóbbi 10 évi 1896—1896. czikus által kiüköltök a gazdasági válsággal s azt tapasztalják, hogy a háziag kezelt nagy föld-birtokos tiszta jövedelmzése, különösen a Dunántúl 15%—28%, söt 35%-el is csökkent, deazára annak, hogy a tulajdonosok nem riadtak vissza semmi áldozattól, mütrágyák nagybani alkalmazásával, tehéneseitek felállításával, nagymérvű hízalásússa s lehető inentelisségű igyekvészet gazdaságilag megelözésre. De minden törekvésük hárbérészet, a buza ára 22—25, az árpaé 13—21, a zabé 4—7, a kukoricázé 7—12 százalékkal alacsonyabban átlagban, mint volt 1876—80-ban, a gypjurjón nem is szököl, a juhazstatál a legtöbb uradalom felhagyott, de a hízlalási eredmények még rendszer körülmények között sem hoznak hasznot, ha pedig a lépénnyomom jelentkező körömben szajfájjal is meg kell küzdeni, ugyaz gazda a hízó ötrök átadásánál sírva nézhet befektetett tőkénének maradványát után.

Birtokosaink közül sokan, kik a küzdelemben kifáradtak, birtokaikat nagybérőknek, többnyire egy tagban bérbeadták, de már ezen nagybérők is eljutottak a végösszegek hátrézára, a Dunántálynál ismét bérölö hagyták el bérölt területet s több ezer hold területre haszlanal keresek bérölt s így gazdákönno, uradalmainkon maholnap ezen expediens sem segít, eltekinthe azt, hogy az így nagy bértelek által a felvetett kérdést megelödszázhoz közelebb nem viltünk s eltekinthe attól is, hogy a miénk a tulajdonos birtokait így nagybérők kezére juttatva, azon vidéken kiadva kezdölö egyszerűteremtend őszese befolyást ugyaz éke, mint erkölcsi élet, valamint a politikai és szociális kérdések tekintetében is, pedig befolyását e téren érvényesítien, söt irányítolag, vezetőleg hatni a magyar földbirtokos osztályának nemcsak érdekeiben áll, söt az állam fenntartásának szempontjából ezt mulasztolhatlan kötelezőségnek is tekintem.

A 2 ftrós adótétel mellett 10 ftrtal haszonbérbe adott föld után marad 8 ftr, de ha kezelési költségekre, netaláni veszteségekre meg 1 ftrt leszámítunk is, marad még mindig a föld tulajdonosának 7 ftrja tisztán, azt hiszem oly jövedelem, melyet háziag kezelt nagybirtokaink az 1880—1896. évi ezüst mutt egyáltalán el nem értek, egyes eseteket kivéve,

hol talán az empiriokom közleése vagy más kedvező viszonyok hatottak közre.

Nem mondom, hogy e bértelep-rendszer által a gazdasági válság meg van oldva, de ha ez ország népessége szaporodik s több lesz a fogyasztó, több lesz a munkásoké, hogy a válság s csekénni fog, az késtegteletlen.

Az a kísérlet, ki maga munkájára földjét s annak jövedelmében, hasznában munkájának gyümölcsöt egyrészen létének fenntartásában élvezi — mert hiszen különben is dolgoznia kellene, hogy magát, családját feltartassza — az, miként már fennebb jeleztem, deazára a termény arbesökésének, deazára a gazdasági válságnak, tökérmenni nem fog, még a mai rossz viszonyok mellett is prosperáló, jó termelősek eseten pedig vagyonsodni is fog, s így e rendszerrel nemcsak a magyarországi terméjédesnek nyitunk egy biztos utvonalot, nemcsak a termelő arbesökésizmusnak véünkín gátat, nemcsak a nagy latfürdimok fölosztásának kérdését vetjük le, azt hiszem örök időkre — a napirendről, de tisztelesen utón titelösitünk ezen háziag kezelt nagybirtokaink birtokának illandó és oly jövedelmzéseit is, mely jövedelem az, a legodonosabb, a legvelődszázobbi tőreks mellett sem érhető el az utolsó 10 évi czikus alatti s annál a viszonyok illandak, előrni földben sem fog és ha talán it-ott behajhatlan bírösözögek, címén leírások, veszteségek fordulnak is elő; hogy az nem lesz 10 évi átlagban oly nagymérvű, mint volt ezen vesztés az utóbbi 10 évi czikus alatt, azt nemcsak saját tapasztalataimból mondatom, de megerősíthetik ezt azon uradalmaink, melyeknél a községi bérletek szárványosa, gyakorlalatig alkalmasa vannak.

A birtokos kiszorításáról sem kell a 3 nyomozás rendszer mellett tartani, valamelyes trágyát a bérölő már kezdetben is produkál, ha megerősödik, ha marhalétszáma szaporodik, bi bizonyára képes leend a megkívántó trágyázást is eszközölni, amely sajt érdekében a birtokos feladását fonsztaggá már a legutolsó és legrosszabb parasztagra is ismeri, és a jobbágy fölök — ha az utéróság megelösztölt vesszük alapul — ide-oda 50 éve illandó mivőlés alatt és a 7—8 métermazs természet, jó időjárás viszonyokkal, még nem ritka madár.

Jól tudom, hogy a javaslat sok élenezére tállandó, sok lesz az aggodalom a földülajdonosok részéről, nem elégli ki a szociális hatásokkal szaturált elemeket sem, söt talán ellen szvenne tállandó a gazdasátsziség köröben is, a nagy bérölként pedig, kik még talán oleőb bérletek birtokában vannak, határozatlan érdekek elleni törekvésnek fog a javaslat felvitit, engemet azonban e javaslat megteletelénél tisztán és egyedül hazafias érzeltelemben alapuló szeszny meggyözödésem vezetiti, ki a magyar földművelő-osztályának illandó idetetését, számszerü garapodását s mellet föld-birtokosaink jövedelmieinek biztosítását s így existenzéjüknek fenmaradását — mit hazánk érdekeiben ép oly mulhatlan feltételek tartok — ekként vélem elérhetőnek.

Vancsói Gyula.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovarteszt: Kerpely Elek.

A foszforsav hatása a czukorpartalomra és a czukorrépa értékére.

☞ Különböző mennyiségű czukorrépa termesztésére különböző mennyiségű foszforsav szükségeltetik: 300 métermazsa répa és 60 métermazsa: 300 métermazsa répa és 60 métermazsa: 300 métermazsa répa és 60 métermazsa: 300 métermazsa répa és 60 métermazsa: 300 métermazsa répa és 60 métermazsa: 400 métermazsa répa és 100

métermazsa levél 43 kg. foszforsavat igényel hektáronként.

Friss istállótrágyából répa trágyázására hektáronként 240 métermazsa szükséges, a mely .60 kg. foszforsavat tartalmaz, tehát még 400 métermazsa répa termesztésnél is 17 kg. foszforsavfelesleg mutatkozik.

Ha a répa buza után vetetik és a föld 300 métermazsa istállótrágyát kap, a buza által így vonatik 30 kg. foszforsav el a földtől, így tehát a répának még mindig a szükséges 40 kg. foszforsav megmarad.

Súlyos ilyen esetben még szükséges volna 72—80 kg. foszforsavat hordani a földre, (mint azt többben tenni szokták), mütrágya alakjában, igen károsan néz ki.

Említett eljárás csak akkor volna indokolt, ha a sok foszforsav megadás által megelőző előnyök éretnekek el, így például, hogy a répa cukorudbas lenne vagy eltárolásánál kevesebb változást szenvedne.

Ezen kérdések eldöntése czéljából a német gyárosok kísérletek több hétön keresztül, ily répával, amely csak nitrogénnel, s 2 héten keresztül pedig önyállal, amely e mellett még 72—80 kilogramm foszforsavval is meg volt trágyázva.

Ezekből kiderült, hogy a csak nitrogénnel trágyázott répa igen könnyen volt feloldozható, a foszforsavval trágyázottnál pedig a hozam igen csekély emelkedést mutatott. Maerker tanár az eredményt következőkben foglalja össze:

1. A befejezett kísérletek nem igazolják azt, hogy az általánosságban használt nagymennyiségű foszforsavval való trágyázás kedvező befolyással lett volna a czukorrépa gyári értékére nézve.

2. A czukorfények a trágyában anyfi foszforsavat adjunk, amennyi a czéliba vett legmagasabb hozam elérésére szükségeseltetik, nem volna tehát tanácsos a foszforsavval való trágyázással egészen felhagyni.

Ellenben a most szokásos mennyiséget a felére kellene redukálni s a helyett, hogy hektáronként 72—82 kilogramm használnánk, a jövényben csak 36—40 kilogramm érjék be.

3. A nagy mennyiségű foszforsavval való trágyázás több kísérletnél azt mutatta, hogy az a répa kikélesése és első feljödésére kedvezőleg hat, de nagyon valószínű, hogy ezen hatás nem fiziológiai természeti s azon nyugszik, hogy az öldönöy foszforsav a földet, melyre a nagy mennyiségű chilisaltróm kedvezőtlenül hat, javítja.

4. Valószínű, hogy a foszforsav oldhatlan részét nem gyakorolnak a talajra oly kedvező befolyást, mint annak feloldott részek.

5. A talaj mechanikai javítására a szuperfoszfátok tagadhatatlanul igen drága, épp azért megkísérelendő, hogy az oleősből módon nem érhető-e el.

6. Minden kezdetű kizar, az hogy a nagy mennyiségű chilisaltróm ha röviden vetés előtt lesz elhintve, igen káros, megkísérelendő tehát, hogy a saltrómadrag elosztása által a mechanikai megrotása a földek elkerültetik-e a nélkül, hogy ezáltal a répa minősége szenvedne.

Ezen következtetések azonban csak Poroszország szász provinciájára érvényesek, ahol a gazdák a talajokat válsággal telített foszforsavval. Minálunk a viszonyok egész mások és ezért a foszforszárt a czukorrépa termesztésén éppen úgy szükséges lesz a jövényben is, mint volt eddig.

Rovartezelő.

*) Ez azonban csak úgy hozzávédeleg helyes, mert az istállótrágya összetétele rendkívül változó.

Rovartezelő.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Méhüvelyölés.

(Egy a „Közleket” szerkesztőséghez intézett kérdés.)

Szükszava leírásból ítélve, nem a méhe, hanem csak a méhüvely jár ki a szobáhozot tehénre. Erre mutat az, hogy ezt a tejalomszót az állat *leülése előtt* is észlelte. Kijár (kiütremlék, előlési) pedig szökveynosan, tehát a baj nála nem friss kelti és kezébe körülmények között magától is elmozdul, hanem a szervezetét és állót szókémetéből (habitusából) fölrojtja, mely illik baj, melynek e miatt nem igen lehet elmulasztása számítani, s amelyet e szerint gyógyítani is aligha sikerül.

Kiterjeszkedem mindezekelőtt e baj okainak röviden való felsorolására azért, mert ebből röghet kérdéstevő arra, hogy vajon jelen esetben mit gyónítson a baj felidézésével, s a jövőben mitől órizkedjék.

Fogékonyágalmak e bajhoz öregebb, istállózott, potyhűd szervezettű tehének, különösen olyanok, amelyek vehemsen sok tejet adnak: továbbá rosszul táplált s nevezetesen oly állatok, amelyeknek a méhüvely felé rögzítő izmolek (közösségi, széles méhszalagok, gáttáji izmok és pólyák) lazultak.

Alkalmi okok szolgál a méhüvely kiüvelésére meg a hátréval lejtösen való állás, ez esetben a méh és a többi hasi rész szegrek általános s folytonos nyomást gyakorolnak a hüvelynek különösen felső- s oldalfalzatára azt hátra — a péra felé — nyomják. Így ezen erőnyom lejárata már valóságos előidéző oknak mondható, s ehez járulhat az állatnak erőlködése, melyet az a nyomás kivált. Eféle erőlködése beszoktak egyhátránt köveztelni, oly állatoknál is, melyek u. n. *beszék* végebl- és perránylásoknak, mert ilyeneknél a bésár-nem a hüvelybe szivároghat s annak nyálkahártyáját folytonos izgatottságban tartják.

Arra már most, hogy csak hüvely- és nem méhküvelyvágy vágy előlési fogyn fenn, az mutat, hogy a kijáró rész roszaalnak és kalapnayságu és hogy csak minden lefokvör jön ki.

Ídítt méhüvelyküveléssel vagy előléseével van tehát dolgot a kérdéstevő, hogy ezt karbolalgató gyógyította, az (felvéve, hogy ez a szer nem tilerős, hanem csak $\frac{1}{2}$ –1 percentes) ártani nem ártott, mert a kijáró nyálkahártyát területen folyton förtözleltetotte, de mint a következmény is mutatja, a bajt meg nem gyógyította.

Ez a bárányoknál ha friss eredeti és kistok, mint elől értintem, magától is elmúlik, ha okozója megszűnik hatni; de a már vemhes állapotban is fenforgott és ellés után már 4 hét óta egy huzamban fennálló baj olyan, amelynek gyógyulásához vajmi kevés remény lehet fűzni, mert hiszen még vérszóról is tesz a kérdéstevő említés, amiből legalább is nyálkahártyái sebződése, esetleg úszkósodásra lehet következtetni.

Jóllehet sok példa van arra, hogy ezt a bajt, még úszkós részletek esetén is, az állat igen hosszasan — több hónapig is — elviseli, igen kevés példa van arra, hogy a szokványos, ídítt méhüvely-izamok tökéletesen gyógyulj, a legszokásosabb esetekben is, vagyis ha elhullása nem, arra ellehet készülvő a kérdéstevő, hogy állatja látszólagosan gyógyulván, megvermehesedéskor elhullása ismét és ismét visszacsik.

Mennyiben tarthatja előnyösebbnek állatának méhszárnyakat való értekesítést annak gyógyításának, az megmondani nem tudom, de — bár még a legvalószínűbb esetekben se szivesen ajánlom az állatnak végrehajtandó való értekesítést — jelen esetben ezt tanácsolom.

Ha azonban a gyógyítással meg akar küzdeni a kérdéstevő, úgy persze legokosabban való átlatorvosra bízni a segélynyújtást, aki azonban arról, hogy a baj tökéletesen gyógyulni fog — az előbb mondatoknál fogva — felelősséget nem vállalhat.

Az állatorvos sok mindenteképpen helyesbíztetésbe tartja helyét, azval gyógyíthatja az életműrűlmi szokott méhüvelyű, neki hát tanácsot nem adok, mert ő az eset mibenlétét felismerve, legjobban megfogja ítelni a legalkalmasabb gyógyítási módot; de olyanakk feltelevezés az állapotot, amilyenek e soromban felveszem, úgy én a következőképpen eszelkednem:

A fókészkör kiüvelést hüvely $\frac{1}{2}$ -os moszószóddalattal tisztára lemosnam. Felkeltvén a tehenet várnám, hogy kiisszamadott hüvely visszatüremöljék; ha ez magától nem menne, kézzel helyezném azt vissza. Ekkor, úgy álló helyzetben bevárnám a péra nyílását a következő módon. Jobbról és balról, a péra felső és alsó ótvonara közt, egy-gy, összesen tehát még áthatást csinálnék késszal a borbé, úgy, hogy e hasított borbészletek alá, mint pl. egy-gy épülő csatájába, hüvelyknyi széles s a nadrágszögölre hasonló vastagságu szikkítelékkel át meg átűzhessenek az kezkeresztben megköthessen akként, hogy 8-as alakban zárja a szemremakokat.

Az a kitételek megakadályozza, hogy a hüvely lefokvörök megint kiüveljen, de nem akadályozza meg, hogy az által szabadon vízelhessen. Az ottett sebek — ha 2–3 nap múlva a szijait kihuznak — pusztán tisztán-túrva is biztosan begyógyulnak s ennyi idő alatt az előbb kijáró hüvely nem lehetetlen, hogy helyén megmaradj, különben, ha az állat álló és fekvő helyét megválasztja, előlése lejtőre készülvik, vagyis tehát a test fari részét megemelvej.

A közben lefolyó 2–3 nap alatt $\frac{1}{2}$ – $\frac{1}{4}$ -os tímszóddal lehet a hüvelybe befeccskendezni, hogy a vérzésit szűssesse, s a szöveteiket összehúzza, sával a hüvelyesse gátolásra az s közreműködjön. *Monostori Károly.*

GAZDASÁGI ÁLLATTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

Az akáczapaisztetű.

— *Lecanium robiniarum* Dougl. —

Írta: Jablonowski József.

II.

De térdjünk át tárgyunk gyakorlati oldalára. Kártevő-e ez az állat? Aki csak tömegét látja, s ha nem is tudja mivel s hogyan találkozik az, bizonyára azt fogja mondani, hogy nagyon is veszedelmes. A dolog, tényleg is ugy van, a kártevő még most is igen veszedelmesnek tartja. S az azon nincs mit csodálkoznunk. Hiszen szakemberek is eleinte veszélyesnek tartották. Úgy Kiss Ferenc kir. Forézdés Szegedén, akinék elegendő módja volt, hogy a paizsettűt a gondozására bizott erdőekben kőzelebből megfigyelhesse s a ki tényleg alapos ismerője is, 1890-ben még körzetközleg nyilatkozott e kérdésben: „Kutatásaim által azon szomorú meggyőződésre jutottam, hogy a kezésem alatt élő mintegy 800 ket. holdnyi akáczállatokban (erdőkben), amelyek kisebb-nagyobb részleteleken 8 négyzög mérföldföld vannak elszórva, a paizsettű szörnyatosan mindentűnt elfordul a Bilitich, Madzárak, Klausz és Honvéd névű erdőekben pedig helyenkint oly mennyiségben, hogy *24 éves Állabokban edzőm oly akáczfát találtam, amely a paizsettű kőveteközben már teljesen kiszáradt, még többet azonban olyan, amely jelenleg csak a növekedésében akadt meg s csak aló agnak száradtak el.*” S ezt a véleményét vallotta úgyanakkor

a gazdáközönség. Ítéte csakhamar kidőrlök, hogy az akáczoknak átt-ezt való pusztulása nincs egészen okozati összefüggésben a paizsettűvel. Maga Kiss Forézdés 1895-ben már egészen másképpen nyilatkozott. „Ujjabi és hosszabb megfigyeléseim meggyőzősra nem igazolták már teljesen az „Erdészeti Lapok” 1890. évfolyamában közölt megfigyeléseimet, a mely nyelben egy-kétszer paizsettűvel megtámadott akáczok elszáradását pár év alatt ritkább események tapasztaltam. A kiszáradások legelőbbnyé hozzájárulnak a fatemelelés kártekonján ható egyéb tényezők is.” Ez tehát már módosítás az előbbi véleménynek. Alapjában véve azonban Kiss még az így módosított véleményem nem egészen helyes, mert e véleményem szerint az elszáradást mégis látta, de — pár év alatt ritkább esemény.

A kérdés tehát most az, hogy a paizsettű kártelete dolgában, hogyan állunk?

Az akáczfáról mindenki tudja, hogy a legszerényebb igényű fa; megőző az az Alföldön minden szögletében, minden talajfajában innen vagy onnan élteket át mindennél, nem ritkán azonban olyan helyekre, a hol semmielőtte növény s még kevésbé fa nő. Ha ilyen helyen az akác nem nő vagy csakhamar kiüvel, ez a körülmény az utóbbi időben, midőn a paizsettű mindenütt terjedt, egyezten a rovamak tulajdonjait, holott az elől az elfeledt dolgot hasonló esetben annak termézetes okaira vezetik vissza.

Hogy a paizsettű-kővet megítélésénél mennyire óvatossáknak kell lennünk, megtehetjük azt a következő esetből is. Tavaly Nagy-Károlyban megfordultam, hol e tetű miatt úgy a városban, mint annak környékén a gazdák között a panszokos igen gyakoriak voltak. Magában az erdőben, ahol módosult látni, hogy két kőzetnél egymás mellett áll a leveles és az égszerű tele volt a paizsettűvel, mely a melette levele egyetlen egy se: az első gyógyűrű volt tökéletes fejlődési ágakkal és haragos zöld színű lombbal, míg a másik nyomorgott és ritkásra (elhoroltikus) lombja nyíltan hirdette, hogy a borsó baja van. Mi volt itt az ok? A tetű talán nem, mert mind az előbbi, a leveles és az égszerű volt s semmi baja sem volt? A talaj. A kettő fa éppen a gyolázóról szőlén állott: az egészséges fa jó termékenyen nőtt, míg a klorotikus s a tetűtől meg az építkezésnél odalmozott tégla- és vakolatdrakok között, s azonfelel közvetlenül az utóbbi fa mellett halalt a szennyes csatorna is. Természetes, hogy az akáczfa sokat elbir, de lehetetlen helyen el kell pusztulnia neki is.

Is ilyen esetet, a ki az akáczfákat ígyvelemmel kísér, lépten-nyomon találhat.

Maguk az erdészek már tisztában vannak, hogy az akáczfa elszárad csak a paizsettű miatt pusztul el. Havas József ki ezelő Budapestnél tett megfigyeléseiből az alóit szerint zágrábi kir. erdőgazdálkodó, már 1890-ben azt írta: „Habár azt tapasztaltam, hogy e veszedelmes rovar . . . némely akáczokon teljes éven át folytonosan fokozódó mennyiségben lépett fel és a fák összes egy éves ágait, sőt csuhszájakkal egészen sűrűben elleppte, mindazonáltal nem voltam a tetűvel, hogy tisztán a paizsettű támadási következtében egyetlen egy fa is teljesen kiszáradt és elpusztult volna.”

Az az akácz, a mely silány, sovány (u. n. *sivó**) homokban van, melynek termőkésége seklő, általában nem tápláló, tehát nem bír megállni, vagy megállni képes, hol az általa jános névelés, vagy a hol a fa nagyon is lapályos, vagy kifusáros helyen áll, az a paizsettű nélkül is hanyatlk, pusztulást a tetű legfeljebb sieteti. Használó sors érheti azokat a fákat, a melyek jó földben állanak, de nagyon sűrűek és igen korosak: ha a fa el nyoma és se valóságos.

* Erdészeti Lapok, 1895. XXVII. p. 142.

** Erd. Lapok. 1890. XXIX. p. 592.

* Erdészeti Lapok, 1890. (XXIX.) p. 378.

sem levegő nem kap, tehát nagyon is be van árnyékolva, akkor a nagy, az egész fa, vagy annál is más része inkább megmarad.

Ugyanezok rossz hatással van az akác-fára az is, ha talajból nedvessége hirtelen változik, vagyis ha földje hirtelen nagyon is vizes, vagy ellenkezőleg nagyon is száraz lesz. A paizsteü-kör megteleésén végül figyelembe kell venni a gazdák azt a szokását is, amelyet az akácüzérök vagy állattenyésztők felülvizsgál követni szoktak, a levágott akácokat rükh utjikk fel új gyökéres fáskával, hanem meghajrják a földhöz a ledöntött vagy fűszelő, hogy hajson ki és ha két-három esztendő múlva az új sarjakból valósgos bokor keletkezik, akkor a vezető hajtrát meghajrják, a többi kirjrik és megvan az új fa. Egyszer-kétszer sikerül az, levált azokról a fánknál, amelyeket fiatalabb korban kivágnak, de 30—40 éves faknál az ez eljárás meghozsugja magát. Csenevész az ilyen erdő, amely csak törve vágott tuskókból ujjl meg: sarja gyenge, gyökérese erőtelen. Mint minden bokornál és fánál, itt is áll, hogy csak jó, életerős csemetőből lehet egészesen fát várnai s ez oknál fogva az akácfa szaporításánál szintén csak egészes csemetőket kell várnai és nem dugványokat vagy sarjhatásokat.

Ha valaki az itt elöadotkat előlvasva, könnyen jöhet arra a gondolatra, hogy hiszen csak után ez a paizsteü nem veszedelmes! A fentiekkel nem ezt akarom kimutatni, hanem felhívni kívántam a gazdák figyelmét éppen azokra a körülményekre, a melyeknek tekintetében nem védték meg magukat az akácok szaporítását eszközök a paizsteünek tulajdonjait és minden bajt csak egyedül e rovarrá háritának. A kártétel pontis fölímesse és a védekezés megallapítására az elöadotoknak figyelembe vétele övöletlenül szükséges.

Hogy a paizsteü körtevő, ki tagadná azt? Gondoljuk csak meg, hogy egy akácban hány ezer és ezer által szivogat egyszerre: lehetetlen, hogy ennek rossz következménye ne legyen. Az elletett akácokozsáknál mutatkozó kár először is abban áll, hogy tavasszal később hajtának ki. Tudjuk, hogy a tetvek éppen akkor lepik el a fát tavasszal, amikor abban körülbüllő a nedvkerények kezdődik. E helyett, hogy a fa ezt a feltéte ágaliba, galyniba érkező nedvét rügvei felduzzasztására fordítand, elsziájik azt a tetvek. S az a szivás annál möhobb, minél inkább nőnek a tetvek. A nöstény elhálásával azután a fa nyugalmra tér s most kezdődik az új fejlődése is.

Hajdu-Dorogon 1894-ben a gazdáközösége nagy fölényrel szállította meg, amikor tavasszal a paizsteü által elletett fák meginduló hógévelet sem hajtottak ki: junibusban azonban eszkamar annyira kezdtek fejlődni, hogy július hó elején a fákam már semmiféle nyoma sem volt a hátramardásnak: valamennyi fa kifakadt és erőteljes lombozot és erős hajtásokat nevelt. Hogy miért csak junibusban, az könnyen előlátni, ha tudjuk, hogy a nösténynek most hó vége halmak el e ugyanakkor meg szabadul a paizsteüától a fa. Ez hasonló esetet több évig Havsz Rezső erdőgazgató a monori akácüzerökről is.

De rossz következménye van még a paizsteüvek őszli támadásának, t. i. amikor csak a leveleken élösködnek. Az igaz, hogy akkor követlelen csak a levelek nedvét vonják el, amde ez a táptáplásvonás a fának nem válik az új hajtások, a fának megteleésére. Az éjjely, melynek ezt részén e tetű el, fájat csak hiányosan érleli meg télire s innen van az, hogy a paizsteüvek fájáinak hegyei telen át és tavasszal áldoztat esznek a fagyoknak. Ez a jelensé, az aszályos csucus fánknál, nem általános, hanem infekzió esetén mégis előfordulhat, bár másrészt okozhatják azt azok a talajjáról elhajtáló kórokozók, amelyekről az elöb. írtak teletlen s a melyek egy-nyik-másik esetében a fánkezes kiuszultású idézik elő.

A paizsteütek nyomán járó egy másik baj még azonos esetben, vagy később az akácök levélzétének mutatkozhat, az a korompenész. Ez azonban nemcsak a paizsteüt, hanem az akácokon élösködő leveltető (*Aphis laburni*) nyomán is jöhet létre. Mert ismeretes e két rovarcsaládnak az a tulajdonsága, hogy csak kiadnak magukból bizonyos édes ürületeket, amely a leveire hull és ahhoz hozzátapad. Ha csak kevés ürült össze halloa levélzeten, akkor az fénys és csak száraz foltoskákban látható, ha sok van belöle, akkor, mint valami fénys máz, bevonja az egész levelet. Minthogy pedig ez a váladék édes ízű, azért néharmat néven ismeretes. A leveleken így öszezylemett mézharmatban felfújrázik azután a *korompenész* (alkalmasint minderről a közönséges *Cepidonium salicinum* Mont.), amely mint epifita, egy a levelek felső lapját, mint általában véve a galyákat és ágakat is telejten bevonja, úgy hogy azok olyanok, mintha valaki bekormozta volna öket. Ha azonban a fekete réteget lemoszuk róluk, a leveleken semmi sérülés nem látszik, és új színi. E szerint a korompenész inkább csak szokatlan jelenség, mintsem hogy kártékony volna az akácokra. Hogy az akácfa a paizsteü óriási támadásával szemben még sem pusztul el, azt első sorban e fa rendkívül szívós természetének kell tulajdonitanunk, amelynél fogva nemcsak hogy a talajjal szemben való igényei is lehetőleg a legesékélyebbek, és másodszorban ama rohamos fejlődésének, amely miatt az éppen a fák szökőkövé. Általában névez. rakás-gólds. E szpora és erőteljes fejlődése tehát lehetővé, hogy e fa a tevétkő származó példák elvonását eszkamar kikerjege és rendszeren fejlődjék. Szó sincs róla, hogy a paizsteü nyíman mindig bizonyos növedék-vesztésig ne járjon, de a gazdára nézve jelentéktelen és így szót sem érdemel.

Az akácfa szivósgásknál gondoskodott a természet is, hogy a paizsteü se legyen elleneség nekül. 1855-ben március 22-én Kémm voltam Szeged sz. kir. város tulajdonbna tartozó Pillich nevű akácüzeröben, közel a királyalmi kir. erdőről szakiskolához; akkor a tetvek nagy része már mind fón volt a fákam és már csak az elkésették csoportjai igyekeztek még fel-felkerülni. Ezek között az elkésették vándorok között rendkívül gyorsan jirtkel az *Exochus quadripunctatus* L. nevű katezafaj számtalan képviselője. A mely fa csak ki volt téve a napnak, ott mindnyegye lehetett látni ezeket a város pettyes és fekete fénys szárnyfejdő bogarakat, amint szorgalmasan pusztították a kis tetveket. Ezen bogaron kívül van még egy más, amely még e katezafajjal is szorgalmasan pusztítja, ez a tetvek: ez a lemezszőrös, amely hasonló természetű a fájával kisebb *Anthriscus varius* Fabr. Ez a petyél megtelt anyagaitozot tánadá, petyét maga is abba bele töjja, úgy hogy az aláája nekiesik a teteréknek sok paizsteütetének s megesi mind, mielőtt azok kikölnének. Maga az *Anthriscus*-álca továbbfejlődik, átálaluk és a kész bogár augusztusban kirágja a levele levélzetet és szabadba kerül. Ezek a levétek, a melyek a tetvén pusztulnak láthatók (l. az I. ábrán A-nál c-), mind e bogárköltő valók és jelei annak, hogy a paizsból egy petye sem kelt ki.

Az Anthriscus-hoz hasonló életmódot egy kis paizista-darás, a mely talán még a paizsteü homjéné is kisebb, ez a *Coccophagus neutellaris* Nees. Ez is a paizsteü petyéivél e s a paizs által nyíri teljes kifejleődést. A szerint, a mint sok vagy kevés van belöle, növedékek annak hasznos is.)* Anyai bizonyos, hogy a

paizsteü ezen elleneségeinek is megvan amaga jelentősége, mert sok tetű csak nekik áldoztat. A természetese ez a segédekzése azonban nem zárja ki, hogy maga az ember is ne igyekezzék e rovar kártékonyását csökkenteni. E tekintetben következtek tehát.

Az olyan fánknál, a melyek nem egészen megfelelő talajban állanak és a paizsteüvel szenvednek, legjobb, ha azokat tavasszal levéltöztök, az által életmódotól meg tudjuk, hogy a paizsteü állandó helyére április május alkál felében már biztosan telelepedett. A levéltöztöz tehát az azt ideg kell választani. Le két vágni a fa összes ágát és a levégött fakat elviteni olyan helyre, ahol semmiféle más fa nincsen vagy ha a levégött fára, mint tüzelőanyagra nincsen szükség, akkor rögtön a helyszínen elégetni, hogy önéke menjen a rája levő összes parazitái is. Ugyannak kell eljárni a fák sarjhatásaival is: ezeket is ki kell irtani, hogy a parazitái itt se húszhassák meg.

E levéltöztöz kivül gondoskodni kell, hogy a fánakk meglegyen a kellő szabad levegők és világosság s e szerint szükséges itt-ott a sürű akácokozatok megfelelő mértéken meggyéríteni is.

Az utak és dölök menti fánál ez utóbbi nem szükséges, ott elég az idejében való levéltöztöz.

Ami a különbözö irtóanyagokat illeti, azok értékéről kiit alkotat magának fogalmat, a ki tudja, hogy itt milyen rovarról van szó: hiába mérgezzük meg a növény föléletét, az a tetű nem akadályozza meg, hogy a fa felső szövetéből mérgegmentes táptáplékot ne vehessen magához. És a milyen lehetetlen ez, éppen olyan hibávaló dolog volna, ha e kemény petyés állítás hármár ödöklök mérgét könténnk, az e rovar legkisebb mértékben sem érinti.

Csak egyetlen egy alkalom van, a mikor közvetlenül ható mérgezel talán mégis meg lehet közelethet, ez az az időszak, a mikor a tetű igen fiatal és paizsa még rendkívül finom, tehát akár augusztusban, vagy márciusban, mikor a tetvek feléteü huzódnak.

Igyen ártvány kifejtését tettem magam is és pedig Királyalmoknál 1895-ben. Próbá által vettem 2%-os dohányigut, 3%-os pyrethrumot és antoninont kétféle higitásban (1 : 210 és 1 : 460). Noha e szereket aránylag kicsi (4—5 méteres) fánál alkalmaztuk s a permetező csövét hosszú rudra köötük, a fák kezelése még is nehékes volt. Hozzá kell venni, hogy a kísérlet napján igen fúj a szél és valóságos lemm kellett a pilanlatát, a mikor permetezni lehessen. Az eredmény azt volt, hogy a pyrethrum- és dohányigulazt kezelt fákam a paizsteü felétónen kevesebb volt, ellenben az antoninonnal bepermtezett fákam semmi sikert sem lehetett látni. E kedvező eredmény dacára a dohányigut és a pyrethrum-viródot azonban csak egyes körülmények között lehet alkalmazni, mert a nagy prakibusban vagy a permetezési munka, mint a szes bezerzési ára is magas. Pedig tudjuk, hogy legyen az akácüzének még bármily nagy is az értéke, a gazdamester nem lesz hajlandó egy krajczárt sem kiadni, hogy fájat öszterrel kezelje.

* Az utat e kis rovar és hasznosságát nem ismeri, az édes ízű ürületet leg többé a megkeresi arádonat erdekeresésége azt a hasznos paizista-darás 1898-ben a paizsteü homjének tartotta. Ezen erdekeresés jelenléteben költözésnek látszik, az elöb. írtak névűnek paizsai, valamint a fájunk, - az elöb. írtak névűnek paizsai, valamint a fájunk -

kifejleődöt áldak mellét megtalálták a himeket is és pedig egy teljesen kifejleődöt állapotban, mint fejlődés közben a fájukon látni lehet. Az ilyen csoportban találuk öket. A kifejleődöt, szürke színű, fekete pontos hímek megteleésén önéken járta-költek az ágakon és a fájukon, mintegy fölötté meg-megmagaipozták az ágakhoz való puszokt.* Az a megteleésén igen helyes, csak a meggyaraztás téves. Tudjuk, hogy a hím csak egyedül kelt ki, míg a nőkevelevő darasok többsége megteleésén hal meg, aztán a hím nyugodtat, míg a paizista-darások ölében nem párosztat, amelybe petyét semmiféle táptáplékot nem szabad beleadni. A paizsteü hímek így csak a leggyérűbb és legkisebb mértékben maradnak füzézt p. 94.

Mint látjuk, az akadémiaízüeltük kérdése nem annyira veszedelmes, mint a miylennek azt az Alföldön, kivált a Duna és Tisza közön sok ember meg mai nap is tartja. Mindig, valahányszor kárteletéről csak szó van, gondosan meg kell vizsgálni nemcsak a fát s a mi rajta van, hanem azokat is a körülményeket is, a melyek között fejlődik és nő: látjuk, hogy a hiha mindig csak azokban rejlik. Ha tehát az akadémiaik baján szeretnek akarnak, akkor először is gondoskodni kell, hogy a fa csak olyan földön nőjön, a mely felületén neli való. A ki ezt megtartja, annak nem kell félni, hogy akáczást a paizistélet tönkre fogja tenni.

A gazdaszövetség Kassán.

A Magyar Gazdaszövetségnek vidéki felolvasó üléseit e 10-én Kassán tartotta meg a felvidéki vármegyei gazdaszövetségnek tömeges részvételével. A felolvasó üléseken elhangzott kijelentésekől bizon következtethető, hogy a Magyar Gazdaszövetség vidéki csoportjait közül a felvidéki kassai csoport lesz az, mely körül az egész környék gazdaszövetsége párt és véleménykülönbség nélkül impozáns nagy számban fog tömörülni. Az impulzust erre a tömörülésre az a sajátos helyzet adja meg, melybe az egész Felvidék gazdaszövetsége a mezőgazdasági válság nyomásztó hatásán kívül részben a filoxeravész, részben azon körülmény folytán, hogy a nagy ipari szeszgyártás a Felvidék nem rég még virágozó mezőgazdasági szeszüzemét juttatták teljessen a tönkre szélére.

A felolvasó ülésről az alábbi tudósításunk számol be.

A Magyar Gazdaszövetség több tagja: gróf Károlyi Sándor, gróf Zselenski Róbert, Bujanosics Sándor, Forgas Géza, Gémény József, Berán István, Szalay Zoltán a szombat délut. gyoronvonalat Kassára érkeztek az agrárfelolvasás megtartására. A pályaudvaron nagyszámú díszes közönség fogadta a budapesti vendégeket. A gazdaszövetség elnökeit, gróf Károlyi Sándort Piller Miklós üdvözölté.

Mintegy hét felvidéki vármegye gazdaszövetsége érkezett Kassára az agrárfelolvasás meghallgatásra végett.

A nagy számban részvétel felvidéki gazdáik és érdeklődők sorából a következőket jegyeztük fel:

Abauj vármegyébről: gr. Forgács István, gr. Forgács László, Koós József, Hedry József, Csoma István, Lánici Béla, br. Sardagna Adolf, gr. Pallavicini Ádám, Hedry Lórinz, Naményi Gyula, Szentimyer Lajos, Gedeon Aladár, Hammerberg László, Kozora esp. plebános, Szalay László, Téglássy József, Naményi Lajos.

Kassa városról: Münster Tivadar, Hagedi Lajos, Baly Dezso, Friedler Károly, Klekner Alajos, Rohonycz, Kovács.

Sáros vármegyébről: id. Bánó József, Bánó Árpád, Bánó Iván, Szinyey Merse Béla, Bujanosics Gyula, Török Gyula, br. Uszár Ottó, Piller Kálmán, Piller Miklós, Kirschmayer Gerő, Kirschmayer Vilmos, gr. Wengerszky Hugó, gr. Wengerszky Vilmos, Pálosny Géza, Bonmány Lajos, Szentiványi József, Hedry Ernő, Krajszecs Rezső, Dessewffy Pék, Dessewffy Arisztid, Byedskuty Aladár, Péchy Ernő, Péchy Elemér, br. Ghillány László, br. Ghillány Imre, Frantsek Dezso, Kilmovszky Antal, Semsey Boldizsár, Semsey Ervin, Kezser Miklós, Gőrgy Ernő, Meliorisz Kálmán, Hreblyay Emil.

Zemplénmegyébről: br. Sennyey István, br. Sennyey Miklós, br. Sennyey Géza, br. Andrássy Géza, Péchy Adám, Bujanosics Béla.

Szabolcsmegyébről: Salamon Tivadar, Salamon Géza, Lipthay Béla, Czobol István. **Gömörmegyébről:** Farkas Ábrahám. **Szepesmegyébről:** gr. Csáky György.

Öszintén sajnáljuk, hogy a több százra nagy nagyszámú résztvevők sorából csak a fentebb felsorolt neveket sikerült feljegyeznünk is egy igen nagy, különösen a Kassa városi gazdáik és érdeklődők névsora nagyon hiányos.

A gyűlés lefolyása.

A Schalkházy-szálloda éttermében elkészült társas ebéd után az egybegyűlt gazdaszövetséges szűk nagy tárgyalást gyűlésre össze. Itt Piller Miklós nyitotta meg a gyűlést, üdvözöltvén a Magyar Gazdaszövetség meglelt vezérfelület és a felvidéki megyék nagy számban meglelt gazdaszövetségét. Indítványára a gyűlés elnökül gróf Károlyi Sándort, társelnökül Hedry Józsefet választották meg.

Elnöki megnyitó.

Gróf Károlyi Sándor a Magyar Gazdaszövetség elnöke az elnök székén elfoglalta, a jelenlevők zajos éljenzése közben kezdte meg beszédét. Megköszönte a bizalmat — ugymond — melylyel engem elhaltotak az által, hogy az elnöki székre érdemesnek tartanak, engedjek meg, hogy elmondjam azokat az okokat, mik bennünk ösztönöznek és arra buzdítanak, hogy a gazdaszövetség ügyét mindig is mint a központban torjesztjük és szeljesztessük. (Halljuk, Halljuk.)

A gazdaszövetség alakult azért, mert az utolsó időben sok mindenféle baj, és kellemetenség érte a magyar gazdákat.

E bajokat röviden két főokra tudom visszavezetni. Az egyik a verseny kérdése, mely az árakat mindinkább hanyatlásra viszi, ez a tengeturli verseny, hogy az utolsó szelők, a másik — amely egész Európában tán mindig nyilatkozik meg legpograszamba — a merkantilizmus részéről ránk háruló baj, mely a t. i. mi szervezetenél maradtunk, míg a mozgó tőkének van egy bizonyos szervezete.

A gazdaszövetség azért jött létre, hogy a gazda érdeket megvédje és két és egyéb felmerülhető baj ellen. A szövetség jelszavának vizet, hogy semmiféle pártoz nem köti magát, de talál magának híveket minden pártban, minden pártal meg és minden párt ellen meg, viszont minden kormányt támogat, vagy állást foglal ellene a szerint, amint az a párt vagy kormány a gazdaszövetség érdekeit itápolni törekszik, vagy negligálja.

A gazdaszövetség nem akar és nem tud gazdasági egyetlen lenni. E két fogalom különleges dolog, amely bár egymástól elter, még összemuteték és összeronhathó. Az egyetlen tendője a gazdasági tudomány állása, gépponba, vásárok tartása, kísérletek létele, technikai vívmányok praktikus alkalmazása; a gazdaszövetség nem foglalkozhat ez sz fizikai, s kémiai s egyáltalán semmi más tudományal, és azzal sem, hogy mi az absztrakt közgazdasági elv, hanem azt, ami a gazdaszövetség és kívánatos az, hogy a szövetség politikai terey kiványa keresztelüljön. A szövetség feladata tehát a földmivelés érdekét a politikai terey is érvényesíteni. Ezért szerex magának barátokat mindenütt az országban és ma, midőn önök között meglemlentünk, kérjük az urat, karoljaék fel ezek érdekeiket. (Éljenzés.) Ez az alap.

Az mosti gazdaszövetségek megengedni, hogy röviden átérjek a két baj esetelésére, melyeket röviden e két szóval: tengeturli verseny és a merkantilizmus tulajtkapási — jeleztem.

A tengeturli verseny okai, ha keresztek, vissza kell térétnük azon tínetre, hogy a terménýárak, melyek a század eleje óta folyton emelketek, mostan szeljednek rohamos árában. De emelketek az iparterménýek árán is, emelketek a munkabér, a föld árát, a befektetés értéke szaporodott. Az újabb kor vívmányai: a gőz és villám azonban elősegítették azt, hogy a tengeturli állanak olcsóbban termelt terményei óriási kivánásokon idehozhatók és terményeinkkel versenyre

kelhetnek és áránkat leszorítják. E baj ellen egyedül védelem a vám. A vám az, amely bennünket egy darab időn át megvédehet, de örökre nem, mert a szándak kereskedelmi velletások a vámokat tönkre fogják tenni.

Ma a magas vámok mellett esatlődök minden, de kétségtelen, hogy mást lesz ez a jövőben. Felmerül az ezme, hogy Európa vámuino alakján védekezék a tengeturli versenývel szemben, de ez sok nehézséggel ütőzköz, bár kivánatos ennek létrejötte. Ovatosságra int azonban bennünket az, hogyha az unió létrejön, csakis Oroszország kizárásával jöjón létre, mely vasuthaloztal révén nagyrább bajt idézhet elő óriási terménývel, mint Amerika. Óda kell tehát törekedni a magyar gazdaszövetség és teljes politikai erejét lathá kell vetni, hogy a monarchia a vámokkal megvédsésk. A gazdaszövetség egyik fő követelése, hogy az autonom vámtarifá revidaltassék a közös vámevénymenter.

A mozgó tőke tulajtkapásról szólv, kiter először az adóreformra, mely vanközök a jövedelemdad behozatalára és végeredményben a direkt adók megsztémlésztét cellozása.

A gazda jövedelmét nem tagadhatja el, annak hátra van írva a kataszterje. De ha nem volna is kataszter, a földbírtokos nem tagadhatja el jövedelmét, mert a szomszédja tudja, mi a beruházás, mi a tiszta jövedelm. elvben a a kapitalizmusban, kinek a főkéjában vannak a papirjai és aki egy ollóval — gazdasztít helyett — vadálja le a kupponokat, nem fogják soha konstatalálni, hogy 15 forint nyerve egyt egy milliót. (Igaz! Ugy van!) A mobil tőke embert tehát nem csipetk meg a bevallással, a gazdát mindig. Ajánlja szólv a tételt a jelenlevő gazdákat figyelme, hogy ók is tárgyálják és megfontolozzák rajta.

A Szerente a magyar gazdának a bimetalizmus mellett kell állást foglalnia és törekedni arra, hogy az ezüst fogalomban legyen Európa-terezte, mert a terménýárak emelkedése ettől várható.

Fogalkozik ezután a bórzespekulációkkal, a papirbaza befolyásával, a tulpudukció elmdélet helyett valóval, a váltótulak, mint tessék a németek, a börze ellen, szervezhekdi kell szövetkezése után, meg kell tanulni a kereskedőtől és kartelisztától mindazt, a mi jogos.

Illusztrálja az új törvényjavaslato a kötvények biztosításáról, mely újból merkantil szellem alá rendeli a gazdákat; eütl, hogy mindent bankokra bízunk, mint például a szőket az agrárbankban. Védjük magunkat, foglalkozunk a kis emberekkel, tömörítsük erőnket, mentük meg hazánkat a sok bajtól, melyek juttattuk szervezetenýgünk által a szervezett merkantiliszták szemben.

Ajánlja a jelenlevők figyelmébe a szövetséget, melynek feladata gazdasági érdekeket irányul és tiszta ügy tészt a nyilvánosság elől való körveleményesindálással. Az Önököt vezetett osztálytí fog, hogy a nép-el szövetkezőve erő és hatalom bírtokba juszanak.

Leikes éljenzés és taps követte a tartalmas és lelkesítő előadást. Ezután következtek a felolvasások.

Gróf Zselenski Róbert felolvasása.

Rövid, velős, de nagyérdémi felfelvasádban annak a meggyőződések ad kifejezést, hogy jobb jövőnk atól is függ lögenni, hogy miként oldanék meg az autonom vámtarifá, üzsdereform és az adórendszere. Számoknál kimutatja legelőször is, hogy kevés kivétellel mindazon ezkekkel, melyek a mezőgazdasági árak, a föld árát, a munkabér, az iparterménýek árát, a befektetés értéke szaporodott. Az újabb kor vívmányai: a gőz és villám azonban elősegítették azt, hogy a tengeturli állanak olcsóbban termelt terményei óriási kivánásokon idehozhatók és terményeinkkel versenyre

józan élvelőssége, egyszerű életmódja, magas műveltsége, fáradsáhtalan szorgalma, éber körültekintése, kiépülte a hazaszeretete és humanitálan keresztény erkölcsi nevelését meg Magyarországot a multban és meg fogják menteni a jövőben is.

Intenzív a takarékosságban, a rendben és pontosságban, a humanitásban tisztjei, munkái, családjevel szemben.

Igy fölverté az egyszerű földművelői megszűlést a sokadalu, minden esélyével szemben helytálló üzletelmen, ki a technika és a természet erőit, mindig a józan 2 × 2 = 4 álláspontján állva sikerrel ki tudja használni.

Fiatal korában, míg csak a saját erejét mérlegeli, meg van győződve, hogy gazdaságában az egyensúly helyre van állítva, a haladó korral azonban, midőn szorakozott körüljárás a látja gazdatisánság elcsúszást, ha megdondja, hogy ezen erők napról-napra fogyanak a biztonság érzetét a kételyek marczangolás foglalják el a világot pillanatszerűen jut azon meggyőződésre, hogy a hovatalmis néma sínszéken talányt: „Mit tegyek?” ő sem képes megfejteti, mert annak megfejtését meg kell előznie egy még sokkal nehezebb probléma megoldásának. Tisztaiba kell jönnünk azzal, hogy: Mit tegyünk?

Ezen három típus bemutatása után *Emődéi* részletesen kifejté azon agrárprogramot, mely ma világszerte élt el terjedése a melynek megvalósítása nélkül a magyar mezőgazda nem boldogulhat.

A felolvasókat gróf *Károlyi Sándor* előzői zársva fejezte be, ki ismétlenen hangsúlyozta, hogy a nagy-, közép- és kisbirtokosoknak együtt kell tartani az érdekeik védelmében folytatott küzdelmében a megköszönés a felvidéki vármegyei gazdaközösségnek részvételét.

Végül *Piller Miklós* köszöntést mond gróf *Károlyinak* és a leírt szövetségi tagoknak megjelenséért, ki befektetéseket terjesztene a hasznos, átvészeszméket.

Este a *Schalkházi szőlődekan* a gazdák vacsorájára jöttek össze.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

295. sz. kérdés. Egy tábla buzám között nagyon sok a vadrepce, alig érdemes buzának megvágni. Jó lesz-e azt bevárni, míg a vadrepce hűvelty hók s akkor lekaszáltni és besavanyítani takarmánnyak vagy jobb most lesz virágában, s hogyan készítessem a savanyítást?

Lőrinczi.

K. I.

296. sz. kérdés. Tavaszi vetéseimben, kivált a zabban és búkkönyös zabban, majd minden évben, nagy mennyiségben, lép fel a vadrepce és fehér mustár. Mikképed kérek ezen, vetéseimet csúfító és rontó kalamazást ellen?

Bakony: Szombathely.

E. B.

297. sz. kérdés. Junius végén tarlóba egy szántásba, szűdli, védelt vátglóttalja, tisztán akarok loherét (vörös) vetni. Szuperfoszfátot, vagy Thomassalakat használjak-e?

Tamásfalva.

F. A.

298. sz. kérdés. Spárgagyamat két év óta pusztítja a beküldött piros bogár, az idén azonban annyira elszaporodott, hogy az összes spárga, megkunkorodik és elszárad. A bogár a spárga virágját eszi. Ez idén a kert való fekvő helyén új spárgagyamat raktam, s már ott is észleltem a bogár fellegését. Mi a bogár neve s mikképpen volna az pusztítója, illetve hogy menthető meg spárgagyamat?

Fasét.

P. A.

299. sz. kérdés. Lehet-e érdeki föld gyep-tőrése egyetlen nyári szántásba öszé reápet siker menyével vetni.

Jinok.

Sz. E.

300. sz. kérdés. 1. Birtokom egy része, mintegy 10 hold, a szomszédos falusi földdekkel együtt, a sok esztős követeléken viz alá került; amely viznek semmiféle lefolyás nincsen, hanem a falusi földekről birtokom felé bír eszéki eszéssel. Hogy a saját területemen a víz elárgalásait siettessem a határszámom alacsonyabb részeit trágyával emeltem és ezáltal a vizet kéffélé osztva, saját területemen a vizet elváram, mivel az általam is kavicsos; a falusi földdek ellenben helyt áll a viz, mely az lefűk zuglódnak és éjeljenek a határszámhoz átvágjak. Jogosan zartam-e a vizet kéffélé, a határszámhoz átvágjak ellen éjeltek-e a kárterítési joggal? 2. Birtokom egy részén az Ardenes folyó átfolyik, az idei nagy vízekek kétszer kiárukt és mindkét alkalommal nagymennyiségű búkt-és fény- (mártebe) gyökérstárjt fét hagyott vissza; a második alkalommal épületfakt, hid-kértésrészeket (magánosoktól) hagyott vissza. Ezen anyagokat a tulajdonosok visszakövetelik, tartozom-e azt visszaladni vagy nem? Ha tartozom visszadadni, mő kárterítést követelhetek, mivel a fűszeszedéssel legelőmet tettem tönkre.

Keresztes.

T. P.

301. sz. kérdés. Ajánlatára-e a közhínehamut a szántóföldekre, kaszálóra vagy szőlőtelekbe? vagy pedig az ismétlődő öszevezégnit? Mi a legjobb eljárás mi a közhínehamu trágyáztérte?

F. L.

302. sz. kérdés. Ezelőt 2 évvel a löher közé esomós ebirt vettem, melyet most, midőn az elég sűrűn áll és már virágzóban van, magyverés czéjjából meg szeretnék hagyni. Kérem gazdatisársainak szives felvilágosítást arra nézve, hogy milyen eljárás követendő ezen alkalomból, nevezetesen: milyen érsői földet ajánlható a esomós ebirt, hogy magyverés kihihullás megakadályozható legyen, a sziragotása, behordása, cséplése hogyan eszközöltek a gelelészerubbén, végre milyen árban értesíthető a magja?

Palka.

Sz. A.

303. sz. kérdés. Szomszédom a határomon végig vonuló erdőt vadászat czéjjából 3-4 év előtt tengeri nyulakkal népesítette be, melyek a határomon végig vonuló árókban feszültek be magukat és ma ezekre metők tömegében pusztítják az e határomon lévő vetéseimet. Vajon nésem-törvény, melyek a szomszédot köztvényszeri lehetne a kártékony állatok eltávolítására?

P.-Löb.

K. N. Á.

304. sz. kérdés. Mily sikerrel vethető hajdina tözeges talajba, mennyi mag szükséges egy magyar holdba, mily időszak a legalkalmasabb a vetésre, közepszeri tórménél lennyi hozamot remélhetek és mennyiért lehet az értésztési?

Szőcs.

H. S.

305. sz. kérdés. B. lapjának f. évi 47. számában: „Som- és menyőrv-botom” az. közlemény amálankább lefektítse: figyelmemet mert egy circa 900 magyar holdra — se nem legelő, se nem erdő — darab földön tenger a somfám. Nagyon szeretném a somfatokhoz 100 l frt 50 krajtár értékesíteni és is. Én nagyon leköteleztem a közlemény tisztelt írójára, ha közlőné velem azon egyrén, gyár vagy vállalat vezintője, vagy amely a somfátok üzemelője foglalkozik és azok 100-40 frt 50 krajtár fizeti. Adom ént olcsóbbban is. Már három esztendőre nyagat egy spekuláns, hogy adjam neki el a somfát, hanem 1000 (ezer) darabot csak 80 krtr igér, tehát 100 darabért 8 krtr.

Behanócz.

Sz. J.

Feleletek.

A vadrepce irtása. (*Felelet a 295. és a 296. számú kérdésre.*) Ha az öszé, és a tavaszi erők a vadrepce, hogy ezt megvágni nem érdemes, akkor takarmányozási czéjjól időben kell levágni, midőn a vadrepce meg virágzóban van. Ilyenkor akár egy-magában, akár más takarmányfélésekkel keverve, bírtan felelhető. Ha a vadrepce ellenben már elvirágozott s becsőzi kifejlődtek, akkor köztevelővel felkaszáltni, mártakarmánnyal, melyet betegettségek léphet el. Ebben esetben jobb a mag kifejlődését bevárni s oly időamban, mint az öszé reápet szokás levágni s kieselve, magját kirostálni s eladni. A vadrepce magját olajgyárban egészen jó árban megveszik.

2. A vadrepce, különösen a tavaszi vetésekkben mint nevezten kirható az ugyancsak feltélni. Miután magja csirázóképességét a földben több éven át megtartja, irtása egyáltalán nem tartozik a könnyű dolgok közé. Legsikeresebben pusztítják a helyes talajmélvélés s a helyes vetésforgóval. A tarlót a tavasszal lekerülté után sokely fel kell törni s megfogósítani, hogy a tavaszi erőkben eszembe. Ismételt fogósálással a folyton előző vadrepce-csirák legsikeresebben pusztíthatjuk. Öszszel mély szántást adunk s tavasszal a szántást meoldozzuk. Ha a talaj művelésnél a most elmondottak betartjuk, a vadrepcezt végül is sikerül kiirtani. Természetes, hogy ezzel karöltve kell járnia a helyes vetésforgónak is, amennyire a leges növények szintén pusztítók a vadrepceknél. Végül közvetlenül védekezhetünk a vadrepce ellen a gyanómlással is. Ezen czéjjól a tavaszi kalászoknál magasabban álló vadrepcezt sárókkal, kaszákkal lecsapodjuk, vagy az ezen célra szolgáló vadrepceztő gépeket használjuk, melyeket hazánk egyháztó gazdaságban a legjobb eredménnyel láttam alkalmazásnak.

Magyegzem azonban, hogy a vadrepce ellen irtóháború nemcsak egy, hanem több éven át kell kalandatlan szorgalommal alkalmazni, mert különben célt nem érünk.

Tekintve különben a dolgok állását voltát, legközelebb bővebben fogom a védekezési irtási eljárásokról megemlékezni. K. K.

Vörös löheres vetése. (*Felelet a 297. sz. kérdésre.*) A vörös löheres öszé vetéseivel megusztós hó végig nem késlelni el. Ezen időg, a mint az időjárás megdőlne (eső) bármikor elvethető. A száraz földbe vetett korai vetés nem ér semmit. A védővönnyel nélkül öszé vetésnél fődolog, hogy a talaj jó apróra legyen megmunkálva s a vetőmagnál nem fukarkodva, keresztben szórjuk, vagyis a tábla hossz-és keresztirányában.

Az említett műtrágyák közül mindkettőt felhasználható és pedig a superfoszfát a gyorsabb, a thomassalok a lassabb, tartósabb hatás elérésére. Ezen czéjjól a vetőszántás előtt k. holdankint számítsa 100 kg. superfoszfátot s 100 kg. Thomassalokt szórunk ki. Ha csak egyféle műtrágyát akarunk adni, akkor vagy 150 kg. superfoszfátot vagy 250 kg. Thomassalokat szórunk ki a vetőszántás előtt.

Magyegzem, hogy a vörös löheret együtt 4-5 kg. réti komocsiért elvevni, nagyon helyes és czészeri dolog. 295.

Spárgát pusztító rovarkok. (*Felelet a 298. számú kérdésre.*) A bemutatott spárgát pusztító rovarkok két faját állapítottuk meg. Az egyik az ő jótá spárgagyagat (*Crioceris quinquaginta*) melynek veszeressége szárnyfedélén 2-3 fekete folt van; egyik, a vállon lévő, kicsiny; a másik, a szárnyfedő hátsó részén levő nagyobb és köralku. Ezenféllé a test közep-vonalán, ott, hol a röpfődk egymással érintkeznek, a pajzsocskóktól felele egy a felső részén szélesebb, s azután keskenyedő csücsökű töltés. 296.

A másik pedig a 12 pontos spárgagyagót (*Crioceris duodecimpunctata*) melynek szárny-

fedőm 6—8 feketé pont van s azonnellá a pajzsozka is feketé.

Ezek a bogarak már akkor jelentkeznek, mikor a spárga hajlani kezd, s életük legnagyobb részét a spárga levelein töltik. A megtermékenyített nőstény a spárgahajtás végére vagy a virágbimbókra rakja le sötét színtű petéit. Ezekből, a meztelen csirákból hasonló apró állczák kelnek ki, melyek a kifejlett bogarak társaságában mozdón pusztítják a spárga tüszőre leveleit. A 12 pontú spárgabogár ácsorgó azonban a levelek pusztításán kívül, még a spárga bogáryárá is befolyarokodik s az azok tartalmából is táplálkozik, s ezzel azt idézi elő, hogy némely bogóyó idő előtt megpirosodik.

Az állca két hét múlva fel nő s akkor levándorol a talajba s bebabozódik, hogy azután 10—12 napi nyílen után, mint kifejlett bogár lásson napvilágra. Ez azonban az idő már előrehaladt, s hívós évsz napok állának be, akkor a báb ebben az állapotban alsuzza át a telet a földben, s csak tavaszszal a spárgahajtás idején bujnák elő a bogarak. A hosszúra nyult ősz folytán még ugyanezen évben kifejlett bogarak szintén a talajba rejlöznek a jövő tavazig, ugy, hogy a tél folyamán a talajban babok és kifejlett bogarak is találhatók.

A spárgabogaraknak: tohát évenként két nemzedéke lehet, az egyik májusban, a másik pedig augusztusban vagy szeptember elején; mert a korai példányok utóai gyorsan felegylenek, s a jut még időjük, hogy ezeknek is legyen még ivadéka.

A spárgabogarak kártétele abban áll, hogy falasuk folytán a spárgahajtások minőségét csökkentik, és tönkre tehetik a magnak egy részét is.

Ellenük való védekezésül a kifejlett bogarakat a spárgabokor alá területre lerázzuk, azt összepermetjük s forró vagy kevés benzinnel kevert vízbe dobjuk s megfuztatjuk. Az állczák ellen pedig tanácsos a dohany-lugviz (Thanston) 2%-os oldatával való permetezés. Ha ezzel a spárgát egyszer-kétszer bepermetezzük, az állczák mind elpusztulnak. A spárgát meleg vízzel is szokták permetezni. Az így megnevésített állczák a földre hullanak, s ha ezekre azután száraz kormot hintünk, eütl mind elpusztulnak. Több spárgabogárral pedig úgy is lehet eljárni, hogy egy ember permetez, a másik pedig a kormot hinti. Természetes, hogy ha az állczák újból mutatkoznak, ezt az eljárást ismételni kell.

Tanácsalóké végül az is, hogy a spárgabokorokat kora reggel, mikor még minden harmatos, ottlani mészpórral hintsük be. Földözg azonban az, hogy milyét természetű növényekhez csak émi kár is tapasztalunk, annak elhártása iránt nyomban intézkedjünk s ne várjuk, míg a baj komyaban elharapodik. *Vellay.*

Őszi repeze erdei föld gyepfőrésben. (Fólelet a 299. számú kérdésre.) Az ősz repeze mint ismeretes, mélyen parhanyított s jól megmunkált, omig egy tértől kezdve, hársán. A sekélyen mivelt s régs talajban nem jól diszlik. Az ősz repeze eme kiválmál szolgáthatnak zsinórmentékül azon kérdésre, hogy erdei föld gyepfőrésben s esetleg nyári szántásban siker ményével lehet-e rezeptet vetni. Ha a föld a repeze elvetése idejék keletlen előkézszíthető, ugy, hogy az mélyebb rétegekkel könnyen parhanyóva lesz, akkor az ilyen erdei föld gyepfőrés erdőállapottá való tekintettel, az ősz repeze igényeinek meg fog felelni, különösen ha kapás rezeptet vetünk.

Részletesebb felvilágosítást csak a föld minőségének, költőségének stb. alapos ismerete után lehetne adni. *K. K.*

Üsapadékvíz és uszadékfa. (Fólelet a 300. sz. kérdésre.) I. A vízgyűjtővírny szintje a csapadékvíz természetes lefolyását hatóság engedély nélkül megváltoztatni s ha valaki ezt teszi, masoknak ebből erdő kárát

megteríteni tartozik. Ha jól látjuk a tényállást, a jelen esetben nem lett volna szabad a sáncz magasságát emelni, mert ezzel a víz természetes lefolyása zárartott el. Viszont a községiek jogtalanul cselekedtek, mikor a határmezsgét átvágták. E helyett a foszlagábrához kellett volna, mint első vízgyűjtőhatósághoz fordulniok.

Kártalanításra az köteles, aki jogtalanul járt el, ha ezzel igazán kárt is okozott. 2. A víz által elhordott faanyagot vissza kell adni az igazolt tulajdonosnak. Minden okozott kár megterítésére joggal tart igényt s annak kiegyenlítéséig a faanyagokra megtartási jogot is gyakorolhatok.

A községben mint trágyázor. (Fólelet a 301. sz. kérdésre.) A községbanunk jóformán semmi trágyaérték sincsen. Inkább fizikai hatása van, a mennyiben a kötött, hideg földet lazábbá és melegébbé teszi. Leghelyesebb a komposzt telepre hordani és komposztírozni. Kaszálóközé kővetlenül kibordátó, de természetesen csak késő őszszal vagy a tél folyamán, két holdankint 8—10 méter-mázást számítva. Használt előtt a községbanunk hosszabb ideig (legjobb egy télen keresztül) a levegő behatásának kell kitenni, hogy a növényzetre ártalmas ének összekötései átalajlanak.

Magtermés ezéllábol meghagytó csomós ebr aratása. (Fólelet a 302. számú kérdés.) A magtermelés ezéllábol meghagytó csomós ebrt akkor kell kaszálni, midőn a szalma felső része sárgulni kezd, midőn a kalászek halványasárgák s a magvak bőrneműek válnak. Ha ezen időben kaszáljuk, akkor a magvak legnagyobb a lehegségét megakadályozzuk; a tulértelt ebfu mész, jeleg.

A levágot csomós ebrt azonnal kis kővékbe kötjük s vagy keresztbe vagy kupa-bokba állítjuk össze a teljes utánérés s megszáradás idejéig. A megszáradt szalmát természet azután ponyvás szekerekre hazahozartjuk.

A keresztetben vagy kupa-bokba való szállítás azután csak szép száraz időben alkalmaszhatjuk. Esős idő esetén jobb azonnal behordan s a majorban fedett, szellos helyen (fészter, pajta alatt, görében stb.) vékonyan rejtve megszártatni. Az aratás egy másik módja abban áll, hogy a csomós ebrnek csak a virágzatát vágjuk le és zssákokba rakva haszavasszik és vékonyan elterelve megszártatjuk. Ebben az esetben a visszamarradó szalma (melyet külön kaszalnák) jó takarmányt ad.

Csepőse könnyű, ponyván vékony pálcákkal kiverjök a magot. A mag métermázását 50—60 frttal lehet értekesíteni. *Ky.*

Tengerirnyulak pusztítása. (Fólelet a 303. sz. kérdésre.) Azonban az, hogy milyét természetű növényekhez csak émi kár is tapasztalunk, annak elhártása iránt nyomban intézkedjünk s ne várjuk, míg a baj komyaban elharapodik. *Vellay.*

Hajdina termelése tözees helyeken. (Fólelet a 304. számú kérdésre.) A tözees talaj — feltéve, hogy nem nedves — a hajdina termelésének nemcsak, hogy megfelelő, kiván eryike a legjobb hajdina-termelő talajoknak. Vetni május hó végétől július elejéig bármikor lehet. Sorvetőgéppel, a talaj erdőállapota szerint 16—24 cm-re vetjük; jó erőben álló talajon a nagyobb sorsoltvárságra. Kat. holdankint 90 literet vetünk, feltéve, hogy jómínőségű, csiráképes maggal van dolgunk.

A hajdina termése nagyon változó. Kat. holdankint — közepesérti termésnél 6—7 méter-mázásra számíthatunk, de kedvező időjárás esetén megadhatja ennek jóformán kétszeresét is.

Különös gond fordítandó az aratásra. Tul-érve igen sok mag leperge. Eppen azért a teljes érest nem várjuk meg, hanem, amint a magvak nagy része barnás színűvé válik, kaszalnuk s kővékbe kötve s keresztbe rakva, jól megszártatjuk. [Megszártatva, ponyvás szekerek, hordozuk, vagy mindjárt ki a helyszínre kiveszéljük. *K. K.*

Sombafotok értékesítése. (Fólelet a 305. sz. kérdésre.) Nem csodálkodom keresztvetőnek felháborodásán azon borrvallónak való áron, a mit az az „árvéresék hiénára” emlékeztető ember igér a sombafotokért. Rendesen nagyon nehéz piacot találni a vidéken eddig szoktalan cizkék számára, magam tudom legjobban nemese fizítaleppemmel; de azért mai napsgá elertem a megfelelő árákat, kapva szép ajánlatot még Németországól is, különösen mióta visszóm ki is voltak állítva.

Igy lesz székcséget ott is addig kombinálni, utána járnai, míg az ember a sombafót megfeli a kívánt vévókat. Szpeciálisan megvevőit nem lehet oly vidékek számára, hol oly cizkék nem termetteltek. Annak a szives vévőnek, a ki kezelemből 8 frt igér szááért, bizonyosan van már valakija, ki buszában ízet neki. Legjobb lesz tán először botyákrakban kérdőszókat, nekem csak a gr. Zay-féle zayurgózi botyárgóddal tudomszóm. Vágy talán jó lesz a „Valkalközé Lapja” szerkesztőségéhez Budapestre fordulni s ott közzétenni hirdetéymet utján a sombafotok eladására vonatkozó feltételeket, a hol leghamarabb fognak reflektansok jelentkezni. *Földes János*
m. kir. főredész.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Országos előérképállítás és sürgőparaszár. — 160	Oidal
Bécsi várszínház. — 897	
miánykiváltások kedvezményes szállítása. — 897	
Hasznosbör telepek. <i>Vencő Gyula.</i> — 897	
A gazdasárvetésés Kasán. — 902	

Növénytermelés.

A foszforvartalom hatása a cukorartalomra és a cukoripara értékre. — 896	
--	--

Állattenyésztés.

Méhülvelvetés. <i>Monostori Károly.</i> — 900	
---	--

Gazdasági állattan.

Az ákacsapazistat. <i>Jablonkovei József.</i> — 900	
---	--

Levelszekény. — 904	
---------------------	--

Vegyesek. — 905	
-----------------	--

Kerekedelem, törsde. — 907	
----------------------------	--

Budapest gabonatermesztés. — Szesszlet. — A központi várszokronok árügyvétsége a nagyban (en gros) eladott elemiértékek árairól. — Állattenyésztés: Budapesti gazdasági és tenyésztőmárkavásár. — Budapesti vágszokronmárkavásár. — Budapesti lóvásár. — Kőbányai sorsoltvársár. — Budapesti szarvarkmárkavásár. — Bécsi várszokronmárkavásár. — Bécsi sorsoltvársár. — Bécsi juhvásár. — Párisi juhvásár. — 908	
Szerkesztői izenetek. — 908	

Kivesszők. Ó falás. *Szabó Menyhért* miniszteri titkár címmei felruházott I. osztályú gazdasági osztályos a miniszteri titkár jelleget. *Vérsz Gyula* II. osztályú gazdasági intézőnek a gazdasági felügyelői címet és jelleget. *Mély István* főosztályvezető titkárnak a miniszteri titkár és *Kisvács István* főosztályvezető igazgatójának a miniszteri felmagzóztó címet adományozta.

Kötelező ojtás ragadósz száj-és kőrnfájás ellen. Az 1888. évi VII. l. cz. végrehajtására kiadott 1888. évi 40.000 számú rendelet 223. §-a a II-od fokú hatóságoknak az azon jog biztosítása, hogy egyes udvarokban, majorokban, tanyaikon és legelőkon állóandón tartozókod állatok között a nem beteg

állatokat száj- és körömfájás kiütése esetén hatóságilag beojtathassa, hogy a kör lefolyása gyorsítsassék. Erre való hivatkozással azonban egy törvényhatóság a földmivélségi miniszteriumtól azt kéri, hogy a száj- és körömfájás betegségének beállta esetén egy-egy közbeszegen levő összes állatok kötelező beojtását rendelhesse el. Habár kétségtelen, hogy oly esetekben, midőn a járványon fellépett ragadó száj- és körömfájást csírájában elfojtani nem sikerül: a fertőzés veszélyének kitétt összes közszégi állatok mesterségesen beojtani czél szerű és előnyös, mert a beojtott állatok a betegség általában enyhébb alakban fejlődik ki, mint a természetesen fertőzés után a mert ezáltal a járvány rövidebb idő alatt folyik le s így az óriási ovó és elfojtó intézkedések — forgalmi korlátozások — is rövidebb ideig tartanak, mindamelllett tekintettel arra a körülményre, hogy a beojtott állatok a betegtelek egyenlő elbánás alá esnek, azok tejtj forgalomba hozni és felhasználni tilos, a beojtás tartamára tehát az egész közszeg marhaállománya tejének értékesítése megakadályoztaték, a földmivélségi miniszter törvényes alap hiányában a törvényhatóság kérésének eleget nem tett. Mivel azonban a dolog elég fontos a véleménynyilvánításra, az OMGE-t felkérte, hogy a gazdák véleménye alapján e kérdésben nyilatkozzék. Felkérjük tehát t. olvasóinkat, hogy akár az egyesületi irodához, akár a szerkesztőséghez intézett levelet nyilatkozn sziveskedjenek, vajjon a *járóvnyos ragadó száj- és körömfájás* fellépett esetén czél szerű volna-e az összes közszégi marhaállomány hatósági beojtása vagy az eddigi eljárás fentartandó-e.

A munkásokéradó a parlamenten. A földmivélségi és belügyi miniszterek által az aratási sztrájk ellen való védekezés érdekében megállapított preventív intézkedések, melyek felhatalozás értesítések nyomán legközelebb az egész sajtot ölelőn foglalkoztatók, szóba kerültek a képviselőkhöz, hogy 19-iki ülésén is. *Sima Ferenc* ugyanis egy interpellációjában azt a kérdést vetette fel, hogy mi a czéjja a munkásokéradó rendezése érdekében fellépett szakhivatalnak: a-ze, hogy az erőhatolara támaszkodó hadjárat központilag, egy kéz által vezessék, vagy pedig hogy hivatásos munkások foglalkozzék a munkásokéradó beállításának a megoldásával. Kérdezte továbbá, hogy: van-e szándékuk s minisztereknek az ország megnygatása érdekében, mely az aratás megkezdése előtt, de legközelebb a nyári ülésnek alatt, egy, az egész munkásokéradó tárgyát s a bajok gyökeres orvoslására szóló törvényjavaslattal folytatni elő? A miniszterek végleges választást nem adtak ugyan, az érbesítésnek tartották azonban már most nyilatkozni azon felfogással szemben, mely a sztrájk korlátozása czéljából hozott védelmi intézkedéseket a nép ellen irányított hadjáratnak tünteti fel. *Dardányi* földmivélségi miniszter kijelentette, hogy lehetőleg még ez év folyamán a munkásokéradó és munkások közszeg viszony rendezéséről törvényjavaslattal fog benyújtani, a szóban forgó kénszer jellegű intézkedéseket tehát a kormányzat nem tartja a végleges megoldás módjának. Ami azonban a momentán veszedelmét illeti, ezzel szemben szükségesnek tartja, hogy a kormányzat olyan eszközökhöz

nyuljon, amelyekkel az ország vagy mezőgazdasági érdekeit meg lehet védelmezni, nevezesen abban az esetben, ha a munkások a legutolsó órában felmondják a szerződést. A kormányzatnak tehát egyáltalán nem szándéka az, hogy az erő és hatalom eszközeit a munkások ellen irányuló hadjárat szolgálataiba bocsássa, hanem czéjja az, hogy az aratás eszedes leporolását lehetőleg a sztrájk s a védelmi minidénittől, ahol arra szükség van, kellő munkáskézet biztosítson a gazdákknak s kellő oltalmat a sztrájkba nem vegyült munkásoknak. Résznélről már kifejtettük nézetünket a kormányzat ad hoc intézkedéseire vonatkozólag, melyek oly a jóakarati, mint a kapkodás jellegű egyaránt magukon viselik. Fokénts az a tervet nem tartjuk szerzesednek, mely szintén bizonyos munkástartalek Mezőhegyesen összpontosították, hogy aztán innen a megszorított gazdákat munkaerővel lássák el. Nem hiszük, hogy a sztrájk bekövetkezése esetén az a mezőhegyesi tartalék nyomma valamit a latban. De viszont tartunk tőle, hogy a munkásokimpertok ott, ahol a kedélyek a végőség felé vannak igazgatók, azonnalokra azonnalok oktat, a hosszú és visszatartás minden örögét éltre ébresztének. Sajnáljuk ezzel szemben, hogy az OMGE. által javasolt azon fakultatív intézkedést nem részesítették nagyobb figyelembe, mely szerint az aratási munkaloktra végszükség esetén a katonaság volna felhasználható.

A haderő nemcsak a munkaerő, de egyáltalán a közszeg fentartása tekintetében is garancziát nyujtana. Egyébként bizonyos, hogy a munkásokéradó s szerébenző szavak alkalmazására nagy réstök nyílnék, mert ez a baj a mulasztások nagy sorozatának szomorú következménye; tény továbbá az is, hogy ezzel az előre látott mozgalommal hamarabb is lehetett volna foglalkozni és egy az utolsó órában összehívott munkásokéradó megállapítás s a legközelebbi hangulat megnygatására egymagukban még nem elegendők. Mindamelllett, akkor egy ilyen aktuális kérdésről van szó, amikor a helyzetet nem a múlt és nem a távol jövő szempontjából kell mérlegelni, mert ez az elmékedés politikája volna, amire időnk nincsen, hanem mérlegelni kell a momentán következményeket és az ehhez a sztrájkhoz való viszonyt. Ez ebből a szempontból szólnélről nem helyezkedhetünk a napi sajtot által általában elfogalt ama álláspontokra, melyől a sztrájk elleni védekezés intézkedéseit az állam által kezdett fogyeser hadjárat jellegűv ruházzák fel. Feleletünk nekünk is az, hogy az ország egész közszegadági helyzete az aratás lebonyolításától függ; és ezt az érdeket meg kell védelmezni, lehetőleg a bekéltetés okos politikájával, am hol ez nem használ, ahol erőszakot alkalmaznak, ott igenis meg kell védelmezni az erőszak eszközeivel is.

Beviteli vámtarifaváltozások Bulgáriában és Szerbiában. A Bulgária és Szerbia között f. évi ápríl 10-án 13-án életbe lépett kereskedelmi szerződésben az említett országok által egymással kölcsönösen biztosított kedvezményének értelmében a legnagyobb kedvezmény alapján a Bulgáriában, illetve Szerbiában való bevételnek a magyar és osztrák származású árukra is kiterjednek. Miután a szerződés felek egymásként kölcsönösen több olyan vámkedvezményt konceztáltak, melyeknek a közszegnek is megillető legkisebb kedvezményes szerződés alapján való rendelkezés a kivitelnek érdekeire nézve is előnyös jár; alább közöljük a Bulgária által a szerbiai, valamint a Szerbia által a bulgár származású árukra nézve engedélyezett azon vámmérsékleteket, illetve vámenteségeket, amelyek a közszegbe való kivitelnek tekintetében reánk nézve is érvényesek. **A) Bulgáriában való bevezetésre alkalmas való rendelkezés:**
Az áruk megevezése: 1. Szilvaiz cukor nélkül. 2. Nyers kender és len. 3. Boscoer cseresznye (opantz). 10% értékár. 4. Mindenmő fázekas áru. 5. Kanalak, tányérok, dobozok, ülések, kulacsok (buklia), ed-

nyek, esatorák, mind fából, festve is. 6. Mész. 7. Nyers-vagy mosott gyapjú. 7. Kocsik, szekerek, szánok, közszegesek, vagyes festve és nem festve, vasalással vagy vasalás nélkül, de nem párnázva és rugók nélkül. 12% értékár. **B) A Szerbiában való bevételre felvezendő vámk.** Az áruk megevezése: 1. Szótt halak hordókban, a szardínákban kivételével. 10 frank. 2. Természetes borozet 3 frank. 3. Must nem sajított szőlőből 5 frank. 100 kilogrammonként. 4. Zsirus, mosott, vagy fásült gyapjú. 5. Mindennemű állati szőr. 6. Mindennemű nyers, szótt vagy szarított állati bőr, szarított vagy szótt belék, csontok, szárvak és paták vámentesek.

Állatforgalmi korlátozások. A földmivélségi miniszter értesítése szerint, a boszniai és hercegovinai országok kormány, idővő évi június 10-én a következő intézkedéseket léptette életbe: *Ragadó tüdőbaj* miatt a szarvasmarhák Boszniában és Hercegovinában való bevételre *Pozony* vármegyéből tilos. *Ragadó száj- és körömfájás* miatt serteseknek és kérdőköcsöknek (szarvasmarhák, juhok és kecskék) Boszniában és Hercegovinában való bevételre *Abauj-Turno, Bars, Hot, Nigrid, Njitra, Pest-Pilis-Solt-Kisbuda és Tolna* vármegyek területéről. *Sertesek* miatt a sertesek bevitele Boszniában és Hercegovinában Magyarországra egész területéről tilos.

Pályázat a gróf Kun Kocsárd székegy földmivélsékola ingyenes helyére. Az algöyri m. kir. állami gróf Kun Kocsárd székegy földmivélsékola igazgatófőza 16 ingyenes és 4 mérsékelt fizetéses helyre, melyek f. évi október, 1-én lőletnek be, pályázatot hirdet. Az iskola czéjja: 2 éves tanulmány alatt a befogadott ifjakat a mezőgazdaság minden ágában gyakorlatilag kiképezni, hogy a kilépő tanulók saját kis gazdaságuk oszerű kezelésre képesek vagy nagyobb birtokban a munkák felügyelésére, vezetésére alkalmaszatok legyenek. A pályázat feltételei a következők: 1. Az ingyenes helyekre kizárólag csak a Háromszék-, Csik-, Udvarhely és Maros-Torda megyei székegy és csánög illetékes földmivélsékola ifjak vétetnek fel. Az ezen helyre befogadott tanulók a teljes ingyenes oktatáson kívül, díjtalanul nyernék ellátást és eszközöket. 2. A 4 mérsékelt fizetéses helyre pályázhat bármely magyar honpolgár. Ezek minden hō 1-én élelmezésükre 9 frotl fizetnek az iskola igazgatófőzánál. Az ezekre a helyekre befogadottak cupán díjtelmesben részesülnek; lakásról, fűtésről, szállásról stb. saját költségükön tartoznak gondoskodni. 3. Mind az ingyenes, mind pedig a bejáró fizetéses helyekre rendszeres csak oly a földmivés vszlyához tartozó ifjak vétetnek fel, kik katonakötelezettségüknek eleget tettek, vagy a m. kir. honvédséghez soroztatottak, vagy honvédséggel egyetértés és mezei munkák elvégzésére, eg egészézésre erős testalkatú birnak, mint orvosiag tartoznak igazgatni. Polymadványok f. évi augusztus 31-ig Algöyriá (Hunyadvármegy, posta helyen) a földmivélsékola igazgatófőzához nyujtandók be. Bővebb felvilágosítást kaphatni az igazgatófőzától Algöylyön.

A Vaskapu szabályozásának eredménye már 1896-ban volt érezhető, a mennyiben a szabályozás következtében a hatóságok által előnyösebb viszonyok közé jutott. A felső Dunavidekére irányított gabonaszállító hajók ugyanis Orsovában kiegészíthetők rakományokkal, holott ennek a megelőző években Drenkovában kellett megtörténnie. Az aludai hajózás 1896-ban már márczius 14-40 december 12-ig tartott. A kedvező viszálások kivétel azonban nagyban hozzájárult, még a hajók emelkedés czajopolcalafai és a rostiori-alexandrie-zimnicrai vonalának kiépítése is, a melyek a gabonának a Dunára való szállítását rendkívül megkönnyítették.

A „Biztosítási és Közszegadági Lapok” 3 nagy pályajátt tüzött ki a következőkérdé-

2540. sz.

HIRDETÉS.

A 4-dik hadtestparancsnokság kerületén fekvő es. és kir. közhadsergébeli csapatok az 1897/8. évi biztossági időszakra szükséges elemei szükségleteinek biztosítása végett:

1897. július hó 12-én a cs. és kir. élelmezési raktárnál Budapesten, 1897. július hó 19-én a városi tanácsnál Kecskeméten és 1897. július hó 15-én a cs. és kir. élelmezési raktárnál Székesfehérváron 10 órakor előlélt

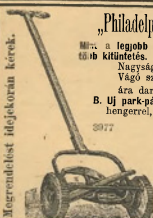
írásbeli lepecsételt boríték alatt benyújtott ajánlatok után nyilvános tárgyalások fogtak tartatni.

A részletesebb feltételek 1897. június hó 16-án megjelent „Hirdetmény”-ben, továbbá a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztonságánál, a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. élelmezési raktárnál; Kecskeméten a 13-ik huszárezred parancsnokságánál megtekinthető 1897. június hó 4-én kelt „Szállítási feltételek” füzetében foglaltatnak.

Budapest, 1897. június hó 4-én.

A cs. és kir. élelmezési raktár.

(Utánnymot nem díjaztat.) 3968

„Philadelphai” amerikai kézi-pázsztatású-gép.

Mely a legjobb pázsztatású-gép közneveltségnek érdem, száznál több kintlétele. — A Pázsztatású gép, mely 5"-ig vág:

Nyágás-száma	3/0	2/0	0
Vágo szélesség	21	26	31 cm.

Ára darabonként frt 22.— 25.— 28.—

B. U. park-pázsztatású gépek, magas kerekkel és magas kék-hengerrel, mely minden füvet 8" magasságig vág:

szám	1a	2a	3a
vágo szélesség	38	41	50 cm.

Ára darabonként frt 37.— 42.— 52.—

A 3b. számú gép négy oszvarokkéval van ellátva.

BÁLINTH SÁNDOR
 WIEN 33, Seilneringasse 31.
 Székfűlés rövidség kedvéért UTÁNVÉT mellett.

PÁLYÁZAT.

titkári állása

A jász-nagykán-szolnokmegyei gazdasági egyesület lemondás folytán megüresedett arra ezenel pályázat nyitlitt.

A titkári állás egy évi próbádk köztétele mellett választás útján tölthetik. A fizetés 1200 frt és 300 frt lakbér, melyhez az egyesület szolgáltatandó előléltét öt év után még 600 frt személyes juttatás. — Pályázhatnak oly személyek, kik a magyar-órvári gazdasági akadémiát, vagy valamilyek hazai gazdasági tanintézetét jól sikerrel végeztek el, s legalább pár évét gyakorlati munkánál. A megválasztott titkár állását f. évi szeptember 1-én elfoglalni tartozik. Az eredeti vagy hiteles másolatot önkormányzati főosztály kérvényre a gazdasági egyület titkári hivatalához (Szolnok) f. évi június hó 30-ig küldendőek be.

Szolnok, 1897. június 15.

dr. gróf Almásy Imre,
 egy. elnök.

Magy. kir. államvasutak.
 1924/7. s. 17. sz.

Hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak igazgatóságától nyert engedély szerinti f. évi június hó 14-én keltrendelettel módosított vonalon Pécel és Balogfalva közötti Várgező érszőlőhely való nem tanácsos engedéllyel munkák végeztény egy-egy felismerés végett be nem engedélyezésre, a mely vasúti pályán a Rimaszombat-Tisza és a Hátve feleli körzetbeni csakaságok.

Ezen vasúti körzetben megengedett munkák:

1. Fel- és levezényelés a u. órákor, Várgező érszőlő u. 437 p. indulás 4 óra 18 p., Balogfalva érszőlő u. 4. Várgező érszőlő u. 4. indulás 4 óra 18 p., Balogfalva érszőlő u. 4. Várgező érszőlő u. 4. indulás 4 óra 44 p., indulás 4 óra 4 p., Várgező érszőlő u. 4. indulás 4 óra 4 p., Várgező érszőlő u. 4. indulás 4 óra 4 p.

Budapest, 1897. június hó 6-án.

Hirdetmény.

Közel-kezelő-nyomatok vasuti közlekedés, 17. évfolyam 2. kötetében.

A közlekedési nyomatok vasuti közlekedés, 17. évfolyam 2. kötetében.

Magy. kir. áll. vasutak igazgatóságától nyert engedély szerinti f. évi június hó 14-én keltrendelettel módosított vonalon Pécel és Balogfalva közötti Várgező érszőlőhely való nem tanácsos engedéllyel munkák végeztény egy-egy felismerés végett be nem engedélyezésre, a mely vasúti pályán a Rimaszombat-Tisza és a Hátve feleli körzetbeni csakaságok.

Hirdetmény.

Közel-kezelő-nyomatok vasuti közlekedés, 17. évfolyam 2. kötetében.

A közlekedési nyomatok vasuti közlekedés, 17. évfolyam 2. kötetében.

Magy. kir. áll. vasutak igazgatóságától nyert engedély szerinti f. évi június hó 14-én keltrendelettel módosított vonalon Pécel és Balogfalva közötti Várgező érszőlőhely való nem tanácsos engedéllyel munkák végeztény egy-egy felismerés végett be nem engedélyezésre, a mely vasúti pályán a Rimaszombat-Tisza és a Hátve feleli körzetbeni csakaságok.

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által 1000 frt pályadíjjal jutalmazott és még ez év folyamán kiadandó GAZDASÁGI KÖNYVTITELTAN alapján összeállított GAZDASÁG KÖNYVTITELI NYOMTATÁSBÓL

sz. nyomon.	ívr.	kr.	sz. nyomon.	ívr.	kr.	sz. nyomon.	ívr.	kr.
1. Előjegyzési könyv	1	2	14. Pénzüri előjegyzési kiadás kimutatás	1	20.	21. Mérleg	1	5
2. Napszámber és szakmánybér ki-mutatás	1	0	15. Kül-és belvív	1	0	22. Próbenevelési jegyzék	1	5
3. Lezárolási könyv	1	0	16. Telekeltár, kül-és belvív	1	0	23. Vétési és aralási jegyzék	1	5
4. Szegődmény-kimutatás, kül-és belvív	1	0	17. Termény és anyag leltár, kül-és belvív	1	0	24. Előléti jegyzék (csúszó és borjú)	1	5
5. Szegődmény-kimutatás, kül-és belvív	1	0	18. Letéti napló	1	0	25. Előléti-kimutatás	1	2
6. Csepjelen gabona	1	0	19. Eleven leltár, kül-és belvív	1	0	26. Előléti jegyzék (forrány és malacc)	1	5
7. Napszámber jegyzék	1	0	20. Szegődmény-levív	1	0	27. Darálási jegyzék	1	5
8. Tejeladási jegyzék, kül-és belvív	1	0	21. Fő-és szárvamarha-kimutatás	1	0	28. Fejési napló	1	5
9. Pénzüri napló, kül-és belvív	1	0	22. Türelő anyag	1	0	29. Gazdasági napló	1	5
10. Pénzüri előjegyzési, bevételi kimu-tatás, bel-és külvív	1	0	23. Különféle tárgyak kimutatása	1	0	30. Trágya-kim.	1	2
11. Követelési jegyzék, bel-és külvív	1	0	24. Fogyasztási anyag	1	0	31. Csepjeleni jegyzék	1	5
12. Gép-és eszközleltár	1	0	25. Türelő anyag	1	0	32. Tejeladási-kimutatás, kül-és belvív	1	5
13. Épületleltár, kül-és belvív	1	0	26. Szerszámok	1	0	33. Takarmányozási előirányzat	1	5
			27. Állatkormány	1	0	34. Tejeladási-kimutatás, kül-és belvív	1	5
						35. Takarmányozási előirányzat	1	5
						36. Vétési előirányzat	1	5
						37. Takarmányozási jegyzék	1	5

állandóan raktári tartunk. Összeállította: SUSCHKA RIKÁRD

a magyarórvári gazd. akadémiá gazd. intézője.

Az összes nyomtatványokból **mintáivak** az O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek 2 frt 20 kr. előleges beutalás mellett portamentesen küldetnek. — Rövid utmutatás ára 20 kr.

Árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Megrendelések

a „KÖZTELEK” kiadóhivatalához IX. kerület, Üllői-ut 25. sz. küldendők.

KIS HIRDETESEK.

Csak magyarul és a szerkesztő becsületével, továbbá által kezesek és adós becsületével, közzéteszi és a közérdeknek megfelelően.

Csánit egy levelekre válaszolunk, melyekkel választás szükséges levélbéli vagy levelezőlapot küldönek.

Finlandiai kártyák
metszetekből, kik valamely jelzés hirtudatára a felvételre kártyákra 12 Ft a szokásos a megjelölt helyszínelőket csatolva megrendelnek, mert a kártyákhoz az újabb költség is nem levélbélije.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Földmívelés
kérdés végzett, legalább 2-3 évi gyakorlati feladat, amely által azonos gyakorlati tapasztalatokkal, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Állásajánlat

azok, akiknek azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Égy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Teljeskörű

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Égy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

A megérkezési

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Gazdasági

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Tanítást

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Oklevelek

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Gazdasági

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Égy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

ÁLLATOK.

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Bérelt

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

ÁLLÁST KERESKÖK.

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Fizikai

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Gazdasági

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Kompanisták

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Élő

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

VEGYESEK.

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Élő

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Tokaji bor

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Élő

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Élő

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Negy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Negy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Negy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Negy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Negy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Mindenemű gyümölcsfajok

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

VEGYESEK.

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Élő

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Gazdasági

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Élő

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Élő

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Negy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Negy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Negy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Negy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Negy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Ricinus magból, repzeből, spargula és lenmagból
mizárt ajánlatot kér

Wolf Soma

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

A szerkesztő Javítandó és biztatlans.

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Törleszt. kölcsön

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Ingatlan- és földművelési

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Földbirtokosok és gazdálkodók

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Égy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

Égy

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

NAGEL ADOLF

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

OLCSÓ aratási
petiotizált bor,
150 hektoliter
fehérbor hektója 11, vörösbőr hektója 15 forint eladó
BAROSS PINCÉJÉBEN
PILIS-ZSÁNTÓ (Pestmegye).
Uradmakknak figyelembe ajánlva!!

személyt keresek, aki azonos gyakorlati feladat, ill. 7 megjelölt a közérdeknek megfelelően.

